

Iškila į rytus

BOSTON — LAWRENCE — AMSTERDAM

Bostone mane pasitiko geri draugai ir šiltesni pavasariniai vėjai. Čia jau niekur nebesimaitė sniego. Moterys ir vyrai dėjo į spintas žieminių rūbų. Pavasaris ėjo visais Atlanto pakraščiais.

Iš stoties mes tiesiai keliavome į lietuviškąją mokyklą, kad ten suradus besimokančius naujakurių vaikus ir juos nufilmavus. Rašau naujakurių vaikus, nes senųjų Amerikos lietuvių vaikai dar neįsitikino, kad ši mokykla reikia lankyti, išmokyti savo tėvų gimtosios kalbos, pažinti Lietuvos istoriją, susipažinti su Lietuvos geografija. Bet aš tikiu, kad ilgai niekur ir jie įsitikins.

Mokykla prisiglaudus prie lietuvių parapijinės mokyklos. Mokytojausia prityrę mokyklų "vilka" — Kulbokai, H. Kačinskas, Gimbutienė ir kiti.

Bostonas iš mano matytųjų Amerikos miestų man pasirodė europiškiausias. Čia, kai mane po miestą vežiojo simpatiškas J. Kasmauskas, mačiau tokių pastatų, kurie gėdos nedarytų ir Europos statybos pažiboms. Paryžiui ar Vienai. Bet miesto pakraščiuose aš mačiau vėjų skirstomas didžiules šiukšlių krūvas, ko nemačiau nė skurdžiausiose Paryžiaus ar Vienos rajonuose.

Lietuvių tirščiausiai gyvenama vieta So. Boston, kaip naujakurių vadina — Kauno šaliai. Bet lietuviai iš čia palaipsniui išsikelia. Jei ankščiau dėl So. Bostono lietuvių gerokai pakovojo su airiais, tai dabar jie So. Bostoną palieka ir susiranda gražesnių įsikūrimo vietų.

So. Bostone priskaitoma apie 17 - 20,000 lietuvių. Ne visi jie lietuvių gyvi, bet dar gražus skaičius lanko lietuviškus parengimus ir skaito lietuviškus laikraščius. Bostone ir jo apylinkėse įsikūrę ir apie 700 naujakurių.

Naujakurių santykiai su senaisiais lietuviiais, kaip ir visur: pradžioje apie tai daug kalbama, vėliau kalbos apsilsta ir vieni kitų "navatnumų" mažiau bemato.

Bostone susitelkė labai daug svarių lietuviškų jėgų. Iš rašytojų čia gyvena Faustas Kirša Gustaitis, Santvaras, Pilka. Muzikais J. Kačinskas ir aktorius Henr. Kačinskas čia taip pat pradėjo vartoti savo veiklos barą. Bostone prisiglaudę prof. Ignas Končius, dr. Br. Kalvaitis, dr. Gimbutienė. Bostone įsikūrę ir visa eilė inžinierių — Dačinskas, Dabrila, Gimbutas

Manomaitis, Okunis ir kt. Jie daugiausia dirba savo profesijai artimą darbą ir Ameriką kiek daugiau "laikina", negu kitų profesijų naujakuriai. Bostone kuriasi ir solistas St. Liepas.

Bostono lietuvių uždariai, dirbant svetimosiose įmonėse, yra mažesni, negu Chicagos, Detroito ar Clevelando. Bet užtat čia butai ir pigesni ir lengviau gaunami.

Bostone, atlikdamas savo filminius ir laikraštinius įsipareigojimus, prabuvau keturias dienas. Buvo malonios progos pasikalbėti su čia įsikūrusiais kultūrininkais ir geriau patirti jų naujojo gyvenimo sąlygas. Kultūrininkams čia sąlygos sunkios. Kiek geriau dar jaunesniems, bet sulaukusiems garbingo amžiaus, kada reikia pradėti viską iš naujo nuo lėkščio plovimo skaudoka. Ir mūsų tie laikraščiuose, gražbylyste paremti sumanymai apie lietuviškų kolonijų, ūkių steigimą, kur rasti prieglaudą veteranai, gal greičiausiai ir pasiliks popieriuje. Kokie mes gabūs sumanymams kelti ir kokie neryžtingi jiems įgyvendinti! Jei BALF ar kuri kita panaši įstaiga nesilima iniciatyvos, gal reikėtų apie šį dalyką pagalvoti Tremtinių Draugijoms ir šią skaudžią spragą aptvarkyti?

Esant Bostone, man buvo labai gera proga susipažinti ir su visa eile senųjų Amerikos lietuvių veikėjų. So. Bostone radau vilnietį Matjoshka, prieš 15 metų atvykusį į JAV ir kurio savęs dabar nelaiko nei senuoju nei naujakuriu. Atsilankęs pas J. Kasmauską, A. Ivaškevičių, Stasį Mockų ir kitus, susidariau labai mielus įspūdžius. Lietuvių čia labai daug atlikta, o ir dabar dar tebeastvina organizuotos veiklos priekyje.

Visi šie trys senosios lietuvių kartos veikėjai savotiškai įdomus ir DIRVOS skaitytojams verti arčiau pažinti.

J. Kasmauskas į JAV atvyko būdamas 18 metų. Atvyko, kaip jis sako, mokėdamas arklius kaustyti ir turėdamas didelį norą ką nors didesnio padaryti. Pradžioje dirbo prie išmokto darbo, bet greitai metėsi į medicinos įrankių įmonę ir po penkerių metų jau buvo vyriausias 350 darbininkų priežiūrėtojas. Bet ir tuo nebuvo patenkintas. Mokėsi ir norėjo daugiau laimėti. 1919 metais įsteigė savo Boston Instrument MFG Co. Inc. Įmonė sėkmingai tebeveikia iki šio laiko. Visi įmonės

darbininkai tarpusavyje kalbasi lietuviškai. Tai tikrai lietuviška pramonės įmonė.

Įmonė dirba medicinos įrankius. Dirba ne vien Amerikai, bet prekiauja su viso pasaulio kraštais. Ir man esant įmonėje J. Kasmauskas vartė susirašinėjimus su Indija. 1947 metais pats J. Kasmauskas įmonės reikalais aplankė devynius Europos kraštus, užmezgė naujus ryšius ir pažintis. Tada, kiek mes iš visur informavo, Kasmauskas labiausiai nudžiuginavo lietuvių tremtinius, keliaudamas visur su lietuviiais susirašio ir daugelį jų sušelpė. Tai buvo kartu ir savos įmonės atstovavimo ir labdaros kelionė.

Gyvendamas Amerikoje, J. Kasmauskas nuo pradžių įsijungė į lietuvių tautiškąją veiklą. Aktyviai dalyvavo ir tebedalyvauja įvairiose patriotinėse organizacijose, vadovauja vietiniam ALTS skyriui. Apie J. Kasmauską, kaip apie tėvą, grubuojausi ir visi tautinės minties naujakuriai. J. Ameriką J. Kasmauskas atsisivietė jau 25 amais. Kiti dar atvažiuosia. Atvažiuosius taip pat moka priimti ir pirmuosius jų žingsnius paremti.

Nors J. Kasmauskas artinasi į garbingą 70 metų jubiliejų, yra išgyvenęs labai daug skaudžių įvykių (štai prieš penkerius metus mirė mylimas sūnus, prieš pusantų metų — netikėtai žmona), bet tebėra oilnas energijos ir sumanymų. Dirbdamas įvairius medicinos įrankius, yra užpatentavęs eilę savo patentų. Ir dabar dar kombinuoja naujus.

Suradęs laisvo laiko, man parodė visą gražųjį Bostoną ir jo apylinkes, supažindino su visa eile lietuvių. Aiškindamas apie Bostono augimą, isakmiai pažymėjo, kad prie Bostono pastatymo ir jo iškelimo nemažai yra prisidėję ir lietuviai.

(Bus daugiau)

ROTATORINIS žurnalas Chicagoje

Dr. Al. Račkus nuo 1948 m. sausio mėn. Chicagoje leidžia ir redaguoja rotatorinį, iliustruotą ir spalvotą neperiodinį leidinį "American Lithuanian Philatelic Specialist & Lithuanistic Museum Notes". Šis anglų kalba leidžiamas žurnalas skiriamas filatelistams. Š. m. vasario mėn. išėjo 8-tas jo numeris. Šiame 55 psl. leidinyje apstu dokumentuotos medžiagos apie pašto susisiekimą senovės Lietuvoje ir laiško štampanimą 18 - 19 amžiuje; įdomi Vilniaus pašto istorijos ir jo pašto ženklų studija, siekianti Vilniaus įkūrimo laikus ir iliustruojanti Lietuvos sostinės kelią per gausias rusų caro, vokiečių kaizerio, lenkų, nacių ir bolševikų okupacijas; atskirame straipsnyje pateiktas lenkų okupacijos metu per 19 metų sulenkinčių pašto įstaigų pavadinimų sąrašas, nurodant originalinius lietuviškus tų vietų vardus ir kt. Istorinėje leidinio dalyje redaktorius randa vietos paminti svarbiems dabarties įvykiams. Paskutiniajame numeryje pažymėtas prof. M. Biržiškos lankymasis Chicagoje pabrėžiant, kad profesorius yra vienas Nepriklausomybės Akto signatarų ir Lietuviškosios enciklopedijos redaktorius.

Nors sąlygos teledizija šio leidinio redaktoriui ir leidėjui dr. Al. Račkui vos kelių šimtų egzempliorių tiražą, bet jo svarba yra žymi, nes leidinys paskleidžiamas amerikiečių tarpe, kuriems lietuviškas spaudos žodis yra neprieinamas ir kurie kitais keliais nedaug ką gali patirti apie mūsų tautos odiseją.

Jis griežtai tvirtino, kad Lattimore ne tik buvo komunistų partijoje, bet kad Lattimore, nors jam asmeniškai ir nepažįstamas, bet žinomas, kaip komunistui visiškai nepalankus, net priešingas asmuo... Klausimas, ar Lattimore dalyvavo Budenzo minėtame susirinkime, jis pareiškė, kad Lattimore negalėjęs tokiam susirinkime dalyvauti, nes ir tokio susirinkimo visai nebuvo...

I visus kitus klausimus, ar apklausinėjimuose paminėtieji asmenys dalyvavo kada nors komunistų partijoje, Browderis atsisakė atsakinėti... Budenzas jis pavadino profesionaliu prieraiskos lauzytoju. Lattimore byla po Browderio liudijimo darosi dar panašesnė į Alger Hissą, nes ir čia dabar iškyla klausimas: katras gi meluoja - Budenzas ar Browderis su Lattimore, kaip ir anoj byloj viskas priklausė, katras bus pripažintas melagiu: Chambers ar Hiss.

LOS ANGELES, Cal.

LIETUVIAI TURĖ SAVO NAMUS

Susijungę dvi grupės, kurios jau kurį laiką rūpinasi Lietuvių Namu statymu ar įsigijimu: Lietuvių Klubas ir paskirų asmenų bei organizacijų atstovų grupė.

Susijungusi bendrovė jau turi 12,000 dolerių tam tikslui. Iš paskirų asmenų stambiausias sumas yra įdėję: K. Lukšys — 1,000 dolerių, Mordus ir Archis taip pat po 1,000 dolerių.

Lietuvių namo statymu dabar bendrai rūpinasi visos lietuvių Los Angeles organizacijos, išskyrus bažnytinės draugijas, kurios visą savo energiją yra paskyrusios bažnyčios statymo reikalams.

SPAUDOS KIOSKAS

V. Prižgintas, prieš kiek laiko atvykęs iš Vokietijos, vietos klebonui leidus, prie lietuvių bažnyčios įsteigė spaudos kioską, kuriame galima gauti pirkti lietuviškų laikraščių, galima pirkti taip pat ir knygų. Galia tik, kad laikraščiai čia gaunami beveik vien tik katalikų srovės leidžiamieji. Žinma, kioską vieta gal to reikalauja... O vis dėlto būtų pageidaujama turėti kioską, kur būtų galimai platesnis lietuviškų laikraščių bei knygų pasirinkimas.

PHILADELPHIA, Pa.

NAUJAKURIAI RENGIA GEGUŽINĘ

Gegužės 14 d., sekmadienį, Philadelphiajos Tremtinių Draugija rengia gegužinę vienoje iš gražiausių Philadelphiajos apylinkių: Mykolaičio sode.

Važiuojama į tą vietą tramvajum Nr. 66 iki linijos galo. Ten bus specialus autobusas, kuris svečius nuves į gegužinės vietą.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo programa DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Kurgonas A., Lowell, Mass. \$7.-
Jančys Aloyzas, Rush, N.Y. 2.-
Vilkišius M. Lawrence, Mass. 2.-
Dzigaite Vanda, Australija, 2.-
Davainis Fel., Hudson, Mass. 1.-
Matjoshka, Dorchester, Mass. 1.-
Lėlys Petras, Cleveland, O. 1.-
Salkauskas J., Moundsville, W. Va. 0.50

Detroit, Mich., Naujienos

DAR APIE KONCERTĄ

Koncerto metu šalia manęs sėdėjęs vienas detroitiešis, senas lietuvių autoritetas (vienos parapijos vargonininkas) pertraukus metu gretimai sėdintiems, senai Amerikos lietuvių, kuri buvo sužavėta lietuviškomis dainomis ir šokiais, pasakojo:

— Matai, čia visi tie dainoriai ir šokėjai yra miesčionys, ponų vaikai, daugiau išsilavinę, todėl jie ir gali gražiau padainuoti ir pašokti.

Fakto, kad puikiai dainuota ir šokta, neužginčiojo.

— Bet aš pažįstu kelis choristus visai ne miesčionis, dar ir mano giminaitis, atvažiuavęs iš kaimo, vienas štai čia chore dainuoja, — sako moteris.

— Et, juk kaimiečiai nebėgo nuo bolševikų. Kaip jie galėjo palikti savo žemę, trobas ir gyvulius? Bėgo tik miesčionys — ponai ir jų vaikai, kurie turėjo glėbuis pinigų.

Nežinau, ar čia piktos valios propaganda ar užsispyrimas ir nemoras įtikėti, kad Lietuva jau buvo visai ne tokia, kokia buvo prieš 30 - 50 metų. Kad kiekvieno parapijoje, vietoj rusų sprespaudos laikais buvusios vienos "iškalos", buvo 5-7 mokyklos. Kad į kiekvienos mokyklos mokymo programą, šalia kitų dalykų, įėjo fizinis lavinimas — sportas, dainos, šokiai, įvairūs žaidimai, rankdarbiai ir tt. Prie kiekvienos kaimo mokyklos buvo jaunųjų ūkininkų rateliai, kur vaikai iš pat mažų dienų praktiškai buvo lavinami įvairiose ūkio šakose. Be to, prie kiekvienos parapijos buvo įsikūrę bažnytiniai, neretai ir kitų organizacijų chorai ir įvairūs orkestrai, kurie dalyvaudavo viešose pasilinksminimuose ir gegužinėse.

Nuo bolševikiško pavojaus iš tikrųjų bėgo visi, kas tik suspėjo. Vienas yra pasakęs tikrą tiesą: "Tauta, kuri paragavo bolševikiškų nuodų, daugiau jų ragauti nenorės." Tai ir mes, kurie jau esame 1940 metais pagutę "staliniškos saulės" karštį, daugiau to pergyventi nebenerajome.

Maloniai prašyčiau gerbiamų pasakotojų geriau įsitikinti, kuris procentas ūkininkų bei darbininkų yra čia, Detroito, iš atvažiuosiuoju tarpo.

Koncertas pavyko labai gerai. Didžiai gerbiamas kompozitorius Br. Budriūnas toliau vis daugiau įgyja simpatijos ir padėkos už jo nenuilstamą darbą tiek senųjų, tiek ir naujų lietuvių tarpe.

Ukininkas J. B.

KVIECIAME Į KONCERTĄ

Jau šį sekmadienį, gegužės 7 dieną, įvyksta Antaninos Dambrauskaitės ir Stasio Baranausko koncertas, Jiems akompanuos Aleksas Kučūnas.

Prašome įsidėmėti koncerto vietą. Tai yra: Art Institute Lecture Hall, 5200 Woodward Ave., prie Kirby. Pradžią lygiai 6 val. p. p. Durys atdaros tuoj po 5 val.

Rengėjai nuoširdžiai kviečia visus Detroito ir apylinkės lietuvių atvykti į šį koncertą.

ATVYKSTA SVEČIAI Į KONCERTĄ

Susidomėję A. Dambrauskaitės ir St. Baranausko koncertu, jo pasiklausyti atvyksta svečiai net iš Clevelando: Ciurlioniai ir Janulevičiai. Jie čia atvyksta pas savo giminaitį St. Douvan, kuri yra koncerto rengimo komisijoje.

CHICAGIEČIAI SOKS DETROITE

Gegužės 18 d., 8 val. vakare, International Institutas rengia šokių programą. Joje dalyvaus iš Chicagos Vytauto Bieliaus šokėjų grupė.

Kadangi Tarptautinis Institutas šį vakarą rengia ir jis teikiame mūsų tautiečius net iš Chicagos atkviešti, tai mums, lietuviams, tikrai vertėtų tame rengime gausiai dalyvauti. Viena, kad bus įdomu pamatyti šokėjus, o antra — pasirodysime supranta savo tautinius reikalus.

KVIECIAME Į SUSIVIENIJimą

Detroito SLA 352 kuopos organizatoriai yra B. Keblaitienė ir J. Overaitis. Norint prisijungti prie šios kuopos, prašome skambinti: Mrs. Keblaitis, tel. 7-3878. Informacijas gali suteikti ir šie nariai: J. Ambro-

se, P. Kučinskas ir DIRVOS korespondentė.

Kartu prašome narius ir interesus atvykti į SLA 352 kuopos susirinkimą, kuris įvyks gegužės 7 d., 10 val. iš ryto, buvusioje Lietuvių Svetainėje.

KLAIDELE

Pereitame DIRVOS numeryje, rašydama apie radijo pranešėjui Ralph Valatkaui surengtas įkurtuves, nepaminiėjau, kad tai buvo staigmena, kurią surengė Valatkų draugai ir bičiuliai.

M. Sims

JEIGU KARAS...

NEWSWEEK praneša, kad kariniai slugsniai karo atvejui rengiasi prisilaikydami daugiau strateginių reikalavimų, negu Valstybės Departamente vyraujančių politinių nuomonių. Pavyzdžiui, Jungtinė Štubų Viršininku Taryba, nežiūrėdama Valstybės Departamente kitių nuomonių, vistiek planuoja būdus apginkluoti vokiečiams ir išteikti karinėms bazėms. Ispanijoje, jeigu kiltų karas.

Centrinė žvalgybos agentūra esanti parengusi klies gaminti "umatomų" priešų pinigams... Tai irgi priemonė ne tik žvalgybos agentūrai, bet ir nriešo ekonomikai pakirsti...

Rengiamoji sistema pranešti visame krašte apie priešų lėktuvų prisiartinimą. Pranešimo ženklų šiaip gyventojai negalės girdėti: juos galės sugauti tik tam tikri radio centrai. Gyventojams pavojus bus pranešamas per normalius radio siųstuvus ir sirenoms.

Armija esanti labai patenkinta naujais, tuo tarpu dar paslaptį laikomos konstrukcijos šautuvais, kurie esą labai pažėgūs ir 30% trumpesni, negu ligšioliniai šautuvai.

DIRVOS ATSTOVAI

i kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Amsterdam, N. Y.

M. Židonis, 260 Locust Ave.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4418 So. Hermitage Ave.

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds.

Australijoje

Povilas Lukošius, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPLYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2 1/2 milijono U. S. Government Securities ir arynais pinigais per 12 milijonų STIPRIAUSIA TAUPLYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: Virginia 7 - 1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4. Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

Du buvę komunistų vadai liudija liudija skirtingai.

KATRAS MELUOJA?

Senato komisija klausinėjo buvusį Amerikos komunistų vadą Brwderį apie profesorį Lattimore — ar jis komunistų partijoje buvo, kaip sako Budenzas, ar ne.

Browderis savo laiku buvo čionykštis komunistų vadas, tačiau karui pasibaigus buvo pašalintas, kaip nukrypęs nuo Maskvos linijos. Savo liudijime Browderis tačiau griežtai vengė pasakyti ką nors, kas būtų nemalonu jo "idėjos draugams", nors jį patį ir atstūmusiems.

Jis griežtai tvirtino, kad Lattimore ne tik buvo komunistų partijoje, bet kad Lattimore, nors jam asmeniškai ir nepažįstamas, bet žinomas, kaip komunistui visiškai nepalankus, net priešingas asmuo... Klausimas, ar Lattimore dalyvavo Budenzo minėtame susirinkime, jis pareiškė, kad Lattimore negalėjęs tokiam susirinkime dalyvauti, nes ir tokio susirinkimo visai nebuvo...

I visus kitus klausimus, ar apklausinėjimuose paminėtieji asmenys dalyvavo kada nors komunistų partijoje, Browderis atsisakė atsakinėti... Budenzas jis pavadino profesionaliu prieraiskos lauzytoju.

Lattimore byla po Browderio liudijimo darosi dar panašesnė į Alger Hissą, nes ir čia dabar iškyla klausimas: katras gi meluoja - Budenzas ar Browderis su Lattimore, kaip ir anoj byloj viskas priklausė, katras bus pripažintas melagiu: Chambers ar Hiss.

LIETUVA TIRONŲ PANCIOUSE — teisybės žodis apie tai, kas atsitiko su Lietuva. 312 pusl. Kaina \$2.00

Geriausias
LIETUVIŲ
Paveikluotas
Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 metą.
Isteigtos Gegužio 15, 1938.
LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th Street
Philadelphia 6, Pa.

Žurnalas
NAUJIENOS
32-jų puslapių
Philadelphias 6, Pa.

KAS ir KUR

• Tremtinių Bendruomenės pirmininkas Vokietijoje, dr. J. Balčiūnas, buvo nuvykęs į Romą. Šventasis Tėvas jį priėmė specialioj audiencijoje. Audiencijos metu Sv. Tėvui buvo įteikta lietuvių padėka už rūpestį lietuviams ir įsteigimą lietuviškosios Vatikano radijo stoties transliacijos. Sv. Tėvas suteikė ganytojišką palaiminimą visai lietuvių tautai ir pasakė, kad lietuvių tautos kančias gerai žina.

• Rašytojui Jurgiui Savickui, gyvenančiam Prancūzijoje, gegužės 2 d. suėjo 60 metų.

• Prancūzijos svetimšalių legijone dar tarnauja apie 200 lietuvių. Tik retais atvejais pasi- taiko, kad tame pačiame dalinyje tarnautų keli lietuviai. Jie daugiausiai išskirstyti įvairiuose daliniuose ir ištisais metais negirdi nė žodžio lietuvių kalbos.

• Praėjusiais metais į Australiją atvyko 170,000 naujų imigrantų, jų tarpe apie 5,000 lietuvių. Bet Australijos darbo įstaigos praneša, kad Australijai artimiausiu laiku dar reikia 100,000 darbininkų, kad patenkintų būtiniausių darbo reikalavimus. Australijos imigracijos įstaigos planuoja 1950 metais įsivežti 200,000 naujų imigrantų. Planuojama įsivežti 100,000 britų, 50,000 DP, 40,000 airių ir 10,000 olandų.

• Smuikininkas Pranas Matukas, iš Vokietijos nuvykęs Australijon, ten jau atliko privalomo darbo sutartį ir dabar pradeda dirbti muzikos srityje.

• Australijoje naujais ateiviams sudaroma labai daug sunkumų. Visi kitomis kalbomis išsinešantieji laikraščiai turi būti turėti angliskuosius skyrius. Australijos generolas Callegan Australijos Pilietybės Konvento posėdyje reikalavo, kad visi ne anglų kalba spausdinami laikraščiai būtų uždrausti. Dabar pranešama, kad da- zytojų unija priėmusi nutarimą neįsileisti da-zytojų ateivių, jei jie nėra britų tautybės.

• Rašytojas Vincas Ramonas dabar gyvena Australijoje. Victorijos provincijos pasieny, vieno miško darbu įmonė, dirba raštinės darbą. Šiuo metu jis baigia pertvarkyti savo romaną "Dulkės raudonam saulėleidy".

• Melbourne, Australijoje, gyvenantieji lietuviai stengiasi įsigyti savo namus ir juose įkurti kultūrinę lietuvių užėgą.

• Dr. Aldona Nakutienė, iš Vokietijos atvykusi į Worcester, Mass., ir čia nesuradusi savo specialybėje darbo, persikėlė į Chicago.

• Lietuvių Šalpos Draugija Parvyžėje pradėjo leisti rotatoriūmi spausdinamą biuletinį. Išleistas trečiasis to biuletenio numeris.

• Lietuvių Šalpos Draugijos valdybą (Prancūzijoje) sudaro: O. Bačkienė, Tėvas Pečys, Pr. Dulevičius, J. Bulota ir A. Stankevičius.

• Lietuviams, tarnaujantiems Prancūzijos svetimšalių legijone, padėti sukurtas komitetas. Į komitetą įeina buvę legionieriai: V. Gedgaudas, J. Masilius, L. Garolis ir Rekašius. Komitetas veikia prie Lietuvių Šalpos Draugijos Prancūzijoje.

• Venecueloj dabar gyvena apie 1,800 lietuvių. Didžiausios lietuvių kolonijos yra šiuose Venecuelos miestuose: Valencija 350 lietuvių, Caracas 300 lietuvių, Maracay 250 ir Barquisimeto 200 lietuvių.

• UNRRA veikimo laikais buvo tremtinams griežčiausiai uždrausta jų leidžiamuose laikraščiuose rašyti kas nors prieš sovietus. Tą patį draudimą iki šiol palaiko ir IRO. Tremtiniai tą klausimą įvairiais atvejais kėlė, o paskutiniu metu prieš tokį draudimą jau ima ir protestuoti.

• Vokietijoje, anglų zonoje, sovietų repatriacinės misijos bandžiu mēn. turėjo užbaigti visą darbą ir iš zonos išvykti. Tuo tik džiaugiasi tremtiniai, nes gerai žino, kad tuo pačiu sumažės oficialiųjų šnipų veikla.

• Britų zonos tremtiniai jau pradėti įjunginėti į vokiečių ūkį, nors tuo reikalu dar nėra išleista jokio oficialaus įstatymo. Didžiausias tremtinių įjungimas bus vykdomas gegužės mėnesyje. Pirmoj eilėj bus įjungtos šios stovyklos: Rendsburgo, Eutino, Pinnebergo, Spakenbergo ir Luebecko. Visų stovyklų administravimą perima vokiečiai. Šiuo metu perimamos stovyklos tik vokiečių administravimui, gi įjungimas į vokiškąjį maitinimą ir darbą bus pradėtas vykdyti tik rudenį.

• Didėjant Toronto lietuvių kolonijai, dedamos pastangos gauti ir didesnę lietuvių parapilą bažnyčia.

• Laikraštinkas Balys Vosylis, Lietuvoje dirbęs įvairiuose laikraščiuose, dabar atvyko į JAV ir apsigyveno Philadelphia, Pa.

• Vet. gyd. A. Kurgonas, neseniai atvykęs iš Vokietijos, ten suorganizavęs pirmąjį VILTIES korporacijos skyrį ir jam vadovavęs, dabar gyvena Lowell, Mass. Iš savo kuklaus naujakurio uždarbio DIRVAI paremi- ti atsiuntė 7 dolerių auką.

• Dail. Adomas Varnas, kuris iš Vokietijos atvykęs apsigyveno Chicagoje, paskutiniu laiku sirgo. Dabar sveikata pagerėjusi ir vėl pradeda naujus darbus.

• Komunistiniai laikraščiai praneša, kad karo metu sugriauti Kauno geležinkelio stoties pastatai tik dabar pradėdami atstatyti. Iki šio laiko Kauno geležinkelio stoties įstaigos tilpo greitosiomis pastatytoose mediniuose barakuose.

• Vokietijoje VENTOS leidykla išleido K. Grigaitytės - Graudšienės naują poezijos knygą PASLAPTIS. Viršelis nupieštas dail. V. K. Jonyno.

• Architektas Jurgis Okunis, gyvenęs So. Boston, Mass., dar turi Vokietijoje išleistas sav. knygos "Gyvenamieji namai" (projektavimo pagrindai). Knyga gaunama šiuo adresu: DARBININKAS, 366 West Broadway, So. Boston, Mass.

• Knygų rinkoje pasirodė A. Gervydo parašyta knyga "Už spygliuotų vielų". Knyga turi 211 psl., įdėtas prasmingas A. Vaičiulaičio įvadas. Kąstuoja 2 dol. 25 c. Išleido Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija.

• Viktorui Gailiui ir Martynui Kavoliui, Vokietijoje, buvo atimtos DP teisės, kaip savo laiku iš Lietuvos repatriavusiems. Dabar jiems teisės grąžintos ir abu tikisi atkelti į JAV.

• Komunistinė spauda praneša, kad stalininėmis premijomis apdovant dainų ir šokių ansamblio tvarkytojai J. Švedas, P. Stepulis ir J. Lingis.

• Komunistiniai laikraščiai paskelbė sąrašą mokytojų, kurie dabar dirba Lietuvoje ir yra apdovantoti įvairiais sovietiniais medaliais. Tame sąrašame paminėtos 126 pavardės. Jų tarpe beveik pusė pavardžių rusiškos.

MOTINOS DIENOS PRASMĖ

Motinos diena yra ypatinga moters gražiausių dvasinių ypatybių ilgesio diena. Tą dieną daugiau negu bet kada įvertiname motinystės šilumą, prisimename savo šeimos židinį ir toje intymioje nuotaikoje ieškome moralinės atramos.

Tačiau motinos dienos negalėtume pavadinti vien tik šeimoms švente. Ji siekia daug toliau. Tą dieną yra ne vien tik motinos pagerimas, bet ir tikrosios motinos ieškojimas, ne vien tik moters įvertinimas, bet ir materialų ypatingą reikavimą statymas. Norime priminti, kad moters didžiausias uždavinys yra sugebėti būti motina. Motinystės supratimas yra platus ir apima daugiau, nei siekia fizinę motinystę: būti motina yra daugiau, nei pagimdyti kūdikį.

Motinystė glūdi ypatingame moters motinos jausmų ugdyme ir jų įgyvendinime. Sugebėti būti motina yra sugebėti autokis kiekvienam fiziškai ir moraliai silpniesiems, mokėti atleisti ir mylėti. Štai ko ilgisi pasaulis ir kokios moralinės stiprybės ieško. Tos stiprybės laukiame iš motinų. Jos turi būti motinos savo šeimoms, aplinkai, visuomenei, tautai ir valstybei.

Kai apibūdiname kurią tautą, stengiamės apibūdinti jos moterį, kuri tą tautą išauklėjo.

Lietuvė moteris visada turėjo dvasinės motinystės pradų. Religinė ir tautinė sąmonė nuostatė jos būdą. Giliai religiskai nusiteikusi ji tvarkė savo gyvenimą religiniais dėsniais, šeimoms orumą ir pareigą vertindama daugiau, nei asmenišką laimę. Gili patriotė lietuvių moteris visada gyveno drauge su savo tauta. Lietuvių tautos istorijoje randame daug lietuvių moters heroikų pasiaukojimo pavyzdžių. Mes stebime moters vaidmenį spaudos draudimo metu, knygnešų gadinėje, Lietuvos nepriklausomybės kūrime, laikotarpyje ir pačiame laisvosios Lietuvos gyvenime. Ir visais laikais su dideliu pasigėrėjimu lietuvių moters asmenybėje randame be galo daug aukštesnio gyvenimo supratimo, moralinio kilnumo.

Is kur pas ją, paprastą kaimietę, galėjo atsirasti kultūros ilgesys, mokslo įvertinimas, meilės pajautimas, kurį taip jautriai ir dainas iliejo, ir audinių raštus jaudė? Kokiu būdu ji sugebėjo teisingai jausti gyvenimą, oriai auklėti vaikus? Is kur joje tas platus mostas rūpintis savo tautos reikais ir kovoti dėl jos laisvės? Ir kyla mums mintis, kad lietuvių tautos nuolat kelias yra padaręs nepaprastai įtaką lietuvių moters asmenybei, įbrėždamas joje ir bajorų

raitės pūklybę, kunigaikštienės orumą ir pavergtosios atkaklumą.

Nūnai lietuvių moteris atsirado visai naujose sąlygose. Darnieka lietuvių motinos gyvenimas nebuvo tiek sunkus, kaip šiandien. Argi dabar mūsų nelaiminga ir išblaškyta tauta ir visos pasaulyje atsidūrusios lietuviškos bendruomenės nesiliigtių pačių, visada turėtų ypatingų? Daugiau negu bet kada ji reikia būti atrama visiems fiziškai ir moraliai silpniesiems lietuviams. Jos laukia dideli uždavimai. Ar ji tai atliks?

Ar toji, kuri gyvena Sibiro ištremime, turės jėgų, pati pakenkta ir silpna, globoti dar silpniesius? Ar motina, gyvenanti Lietuvoje, turės pakankamai kantrybės nežmoniškos sąlygose išlaikyti savo ir aplinkumos moralę ir tautinį idealumą? Pagaliau lietuvių moteris išsivijoje, kuriai atdaras kelias į naują ir laisvą gyvenimą, ar neužmirš tų visų moters-motinos pareigų, kuriomis ją apdėjo kenčianti tauta? Ar neatrodys jai, kad minėtas lietuvių moters pasišventimas būtų neskaitymas su naujomis gyvenimo sąlygomis, nesinaudojimas jų teikiamomis progomis?

O išsivijoje lietuvių motinai skirti kaip tik didžiausi uždaviniai. Jeigu lietuvių motinai pavergetoje Lietuvoje reikia mokėti kentėti, tai išsivijoje reikia jai išmokyti veikti. Jei anapus geležinės uždangos kiekvienam metu gali būti sugriautas šeimos židinys ir jos namų pasaulis, tai išsivijoje reikia tą šeimos židinį išmokyti ypatingai branginti. Jei Lietuvoje dabar draudžiamas bet koks žmoniškumo auklėjimas ir kilnių jausmų vaikams skiepėjimas, tai išsivijoje yra būtinas ypatingas to auklėjimo sustiprinimas šeimose.

Todėl išsivijoje lietuvių moteris turi būti aktyvi motina, danti įtaką ne tik savo šeimai, bet ir visuomenėje. Jai reikia nugalėti naujas ir sunkias gyvenimo sąlygas. Bet ji čia yra laisva. Atsimindama taip baisiai suvaržytą lietuvių moterį tėvynėje, tegul ji dvigubu užsidedimu atlieka savo pareigą. Tam reikia gyventi drauge su savo tauta ir vis jausti sąvyje tą pačią lietuvių bajoraitės pūklybę, kunigaikštienės orumą ir pavergtosios atkaklumą. Tam reikia įvertinti ir branginti lietuvių moters asmenybę, kuri niekad neturėjo savyje tuštybės.

A. Augustinavičienė

SVARBUS PRANEŠIMAS

skaitytojams Kanadoj, Anglijoj ir Australijoj

DIRVOS prenumeratos kaina Kanadoje, iki šiol buvusi 4 USA doleriai metams, dabar nustatoma 4 kanadiniai doleriai, \$3.60 USA pinigais.

Prenumeratorių maloniai prašome nusiųti kanadinį dolerių administracijai. Prašome siųsti Money Order, adresuotus DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio, USA, arba mokėti kanadiniais pinigais artimiausiam DIRVOS atstovui Kanadoje:

Hamilton, Canada
Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoj ir Australijoj DIRVOS prenumerata vietiniais pinigais metams yra po 48 šilingus.

Prenumeratą mokėti prašome siunčiant Money Order DIRVAI arba vietiniam DIRVOS atstovui:

Anglijoje
Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds

Australijoje
Povilas Lukošius, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

Patarkit, kas daryti...

Baltrus Geležinis sukūrė scenos veiklą "Šnypstukas žalių girioj". Veikalas geras - mes nutarėme jį suvaidinti. Pradėjome rinkti artistus. Priprašėme tris, o penki dar trūksta.

Vienas sako: — Aš su tuo cecilistu nevaidinsiu!

Kitas sako: — Aš salėj po bažnyčia nevaidinsiu!

Trečias sako:

— Broliai, aš visada prie veiklos prisidedu. Per pirmąjį karą aš pats pirmas daviau dolerį Lietuvai, o kur jis nuėjo? Paklauskit klebono! Aš krikščytas esu, bet broliai, aš netikiu ir man negėda tai pasakyti! Su davatkom vaidintis aš neisiu!

Paskelbėme į laikraštį, kad kviečiame visus turinčius laisvo laiko gabius tautiečius pasiūlyti į neužimtas roles.

Bet niekas neatsiliepė.

Mes užsispyrėme nepasiduoti — negi iš tūkstančių lietuvių nerastime penkių vienodai galvojančių? Einame pas draugą Medinį —

pirmininką tiek draugijų, kiek yra pirštų ant rankų ir kojų. Daug narių miršta, tik pirmininkas Medinis, nuliūdime pajaudinamas, vis dar stiprus kaip ažuolas, nenuilstamai verbuoja narius.

Nuėjė pas Medinį, pradėjome švelniai jį kalbinti, kad parūpintų mums penkius artistus, kad vaidinsime parapijos salėj, tegu neišsigąsta. Kalbam jam, kad visokių partijų atalijonai, porčiugai, airišiai šimtais žyguoja gatvėmis ir koją su orkestrais ir vieningai balsuojant išrinktieji laimingai darbuojasi miesto valdybos departamentuose, o mes, lietuviai, neįstengiam net "šnypstuko žalių girioj" vieningai suvaidinti.

Medinis mums papasakojo, kaip jis caro laikais buvo pradėjęs mokytis slaptoje klėtyje, bet daėjus iki pusės alfabeto užklupo žiaurūs žandarai ir mokslo nutraukė, kaip jis visur kovoja už Lietuvą, kaip jis suorganizavo trūkdymą buv. prezidentui atlankyti mūsų miestelio lietuvių koloniją, kaip prieš 30 metų surietė ir ožio ragą šliup-

tarnius, surinkdamas tėvynės reikalams aštuonius dolerius, o anie savo parengime tesurinko tik šešius. Matėme, kad Medinio tikrai darbuotasi atsidėjęs. Visame jo šviesiame gyvenime ir energingoj veikoj parapijos ir Lietuvos labui raudonu siūlu eina trūkdymai: arba jam kas nors trūkdė arba jis kam trūkdė...

— O kas dėl to vaidinimo, broliukai, tai kam lankėtės pas tųki bolševiką, kuris vėlykinės neatlikęs? Čia pas mus yra tik taip: ar su manim, ar su Stalinu. Trečio kelio nėra... Aš prašęs veikti atskirai ir prie Jūsų vaidinimų neprisidėsiu.

Atsisveikinę su Mediniu, aptarėme visą jo giliai prasmingą gyvenimą ir daug žadančią veiką. Teisybė, kad vieni miršta, kiti gimsta ir gimę ieško naujo kelio. Teisybė ir tai, kad Medinis nepaprastai užsispyręs. Bet mes vistiek norime savo "šnypstuką žalių girioj" suvaidinti.

Patarkit, kas daryti, kad Medinis prie mūsų prisidėtų? V. Skinka

RAŠALO AŠAROS

Bronys Raila

Pasėjės -- du kartus pausiai...

Nors nebuvome labai artimi bičiuliai, bet ilgus metus pažinojau Stepą Zobarską. Dauge lyje laikraščių ir žurnalų teko kartu bendradarbiauti. Tai vienas iš paties simpatiškesnio ir maloniausio būdo žmonių, su kuriais gyvenimo ar plunksnadarbiavimo reikaluose tekdavo susidurti.

Visuomet, ramus, kuklus, švelnus ir malonus, visuomet labai taktiškas, draugiškas ir atsargus, visuomet geras, mielas pasakorius su gudriomis akutėmis, iš kurių trykšta humoro spindulėliai ir retkarčiais plynitė ironijos strėlukė, kuri puzimbs tau pro pausį, bet niekad skaudžiai nesužeisdamas.

Toks man visuomet atrodėdavo rašytojas Stepas Zobarskas. Ir jeigu čia neceremoniškai nusėnu apie jį, kaip žmogų, tai tik todėl, kad man visuomet ir jo raštai atrodėdavo lygiai tokie pat. Žmogaus ir kūrybos būdas, forma, turinys ir "pasaulėjauta" jame visuomet atrodė labai darniai sutapę, kas nėra dažna, greičiau reta rašytojų gyvenimo ir kūrybos santykys.

Tuli vadindavo Zobarska vaikų ir jaunimo rašytoju. Iš tikrųjų, kone visa jo dailioji proza šiems skaitytojų sluoksniams daugiausia ir yra skiriama. Man truputį kitaip atrodė. Man din- gojas, kad Zobarsko sritis ir talentas tai išimtinai vaikų literatūra. Kita jo kūrybos dalis gali būti mėgiama ir šiaip plačios publikos, bet daugiau senstėlusios, ramios, nebeieškančios per aštrių spalvų ir per smarkių idėjų, o labiau norinčios pailsėti, pagyventi atsiminimais, dingusio pasaulio mir- ruzais, pakvėpuoti ne audros, bet švelnaus saulėleidžio oru, pasižavėti ne Galdiko ar dabartinio Kasiulio, bet žmuidzinavičiaus ar Janušo paveikslais.

Bet Zobarskas nėra ir var- giai gali būti mėgiamas jauni- mo rašytojas. Tam jis per ra- mus, duoda per mažą įtampos, intrigos, dramatinio veiksmo ir to, kas aštriai jaudina, plėšo širdį ar duoda atsakymą į klausimus, kuriuos sau statosi į gyvenimą išeinąs brestas žmo- gus.

Man neaiški "Lietuvių skaitymų" firma neseniai išleido labai gražią Stepo Zobarsko knygutę Amerikoje, vardu MĖNESIENOS SĖJA, su Danutės Tarabildienės iliustracijom. Joje randame vieną ilgesnį novelę "Pakarklio išdavimas" ir trumpąjį vaizdelį, kurio aš nemokėčiau įstatyti į kokio literatūrinio žanro rėmelį.

Abu dalykai malonu paskai- tyti, prisimenant vokiečių oku- paciją Lietuvoje pirmojo pasa-ulinio karo metu. To laikotarpio įvykiai — kaip okupantai plėšė

mūsų žmonių turtą — ir lietu- vių sodiečių laikysena čia vienu kitu fragmentu sklindžiai ir gyvai pavaizduoti.

* *

Visiškai teigiamai žiūrėdamas į tą naująją Zobarsko leidinį ir širdingai rekomenduodamas jį Amerikos lietuviams skaityti, aš tačiau norėčiau truputį su autorium pasibarti. Knygu- tė visai gražiai išleista, lietu- viškų knygų leidimas Ameriko- je yra sunkus dalykas, todėl no- rėtusi, kad į tai būtų žiūrima su visu rūpestingumu.

Tik dalyko žinovas ar bud- resnis skaitytojas susivoks, kad autorius kalba apie vokiečių okupacijos laikus pirmojo pa- saulinio karo metu. Čia būtina reikėjo nors ir mažytės įžangos.

Neabejotina, kad aktualiau ir įdomiau ne tik Amerikos, bet ir Lietuvos lietuviui būtų skaityti apysakaites iš antrojo karo okupacijų. Čia autorius būtų radęs žymiai įdomesnių, jaut- resnių, ryškesnių ir visokerio- pai prasmingesnių siužetų.

Gerai žinau mūsų rašytojų sąlygas sukurti ką naujo, gy- venant Amerikoje, tačiau vis dėlto galiosi, kad tas "Lietu- vių skaitymų" leidinys nėra ori- ginalus, o tik pakartoja dar prieš šį karą Lietuvoje išspau- dintus darbus. Abejojū, ar se- nieji Amerikos lietuviai bepa- jus daugiau noro skaityti; skaitytojai bus daugiausia naujie- ji atvykėliai, o jie dar daugiau teisėtai gali pageidauti, kad sunkiai išleidžiama knyga būtų nauja ir originali. Žinome pa- tarlę, kad nepasėjęs nepiausi, bet mus, skaitytojus, piktasis kipsiukas gali pradėti kurstyti šypsotis iš tų autorių, kurie vieną kartą pasėję, nori plauti du kartu. Tuo tarpu užtektų po vieną derlių, po pirmąjį šie- ną, o atolą galėtume palikti geresniems laikams.

Norėtusi, kad ant išleidžiamų knygų būtų kur nors pažymėti jų išleidimo metai. Reikia juk skaitytis ir su tam tikra bib- liografinė kultūra. Norėtusi taip pat, kad autoriai ar leidėjai duotų rinkti savo knygas to- kioms spaustuvėms, kurios turi visus pilnus lietuviškus raš- menis. Autoriaus atspiraanti pastabėlė, kad TĖVYNĖS spau- stuvė neturint ilgosios u, teko prisilaikyti TĖVYNĖS rašybos, nėra atspirašymas ir ne pasi- teisinimas. Kai kurių organiza- cijų keisti "filologai" gali pri- sigalvoti visokių rašybių ir tam pritaikyti raidžių rinkimo prie- mones, bet lietuvis rašytojas neturėtų sutikti su kiekvieno fantazijomis, ypač kai čia yra spaustuvų su taisyklingos ra- šybos priemonėmis.

Mes, lietuviai skaitytojai, iš mums skiriamų skaitymų lei- dytų to visuomet reikalausime.

ŠLIUPTARNIAI

Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi KNYGA (ISTORINIS ROMANAS) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargas, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojaus...

652 didelio formato pusla- pai; Dr. Šliupo, "dėdės" šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; audeklo viršeliai.

Kaina tik \$5.00: mažiau kaip 1 centas už puslapį!

Reikalaukite šiuo adresu:

DR. AL. MARGERIS
3325 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.

DIENOS KLAUSIMAIS

Redaktorius VINCAS RASTENIS, 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Tel.: EN 1-4486, ar HE 1-2447

MADA KRATYTIS POLITIKOS

KIEKVIENA MADA turi savo kraštutinumus, prieinančius labai arti prie nesamonių. Dabartiniu metu lietuvių tarpe madingiausias šūkis — "Jokios politikos, mes tik kultūrininkai!"

Politika yra valstybės reikalų tvarkymas bei kova dėl įtakos tam tvarkymui. Dalykas iš esmės nėra toks negarbingas, kad reiktų jo labai bijoti... Bet mes čia lietuviškajame veikime tokių reikalų netvarkome... Tai gi ir pilnutinio politinio veikimo lietuviškuose reikaluose čia nėra.

Iš kitos pusės — visas lietuviškasis veikimas tiesiogiai ar netiesiogiai yra nukreiptas į vieną tikslą — į Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Tai yra politinis tikslas. Šia prasme ir visas viešasis lietuviškasis veikimas yra politinis.

Tad, kas giriasi ir didžiuojasi esąs tik kultūrininkas, nieko bendra neturįs su politika, tas, gal būt apie tai nepagalvodamas, skelbiasi nieko bendra neturįs nei su kova dėl Lietuvos nepriklausomybės, kuri kova mus čia yra vienintelė politika...

Mada kratytis politikos yra grynas nesupratimas. Kratyti vertėtų tik nešvaraus "politinio" veikimo, lygiai taip pat, kaip ir nešvaraus "kultūrinio" veikimo.

KEISTI LAIKAI

AMERIKOS Valsybės Departamentas kaltinamas, kad jame esą susimetę numatomo priešo šalininkai ir šnipai, ir Amerikos užsienio politiką planuoja taip, kaip naudingiau priešui, ne Amerikai... Tiesa, tas klausimas atsidūrė įvairių tvirtinimų ir liudijimų painingoje. Labai sunku pasakyti, kiek tie kaltinimai pasitvirtins, kiek ne. Šiaip ar taip, matyti, kad "dūmų" yra, tik "ugnies" nemoka surasti. Per triukšmingai ieško...

Argi ne keisti laikai, kad gali kilti bent įtarimas, jog galingiausios pasaulyje valstybės "politinėje virtuvėje" gali būti įsiveisę priešo agentų?

O yra pasaulyje ir dar keistesnių dalykų...

Kai neseniai susirinko Atlanto Pakte dalyvaujančių valstybių karo ministeriai tvirtinti Vakarų Europos gynybos planą, kilo labai keistas klausimas: ar galima šioje konferencijoje atvirai kalbėti apie karines paslaptis, kada joje dalyvaus... Anglijos karo ministeris?

Kodėl? Todėl, kad tas karo ministeris yra žinomas buvęs komunistų šalininkas ir šiandien dar nežinia kiek nuo tų simpatijų komunistams bei Maskvai atsikratęs.

Ar anksčiau kada teko girdėti, jog karinių paslapčių negalima sakyti karo ministeriui, kad kartais priešui neišduotų?...

Atominės energijos tyrinėjimai ir tos srities išradimai šiuo metu taip pat yra aukščiausia karinė paslaptis. Tas paslaptis gauda Maskvos agentai. Maskvoje yra matomas priešas, su kuriuo gali tekti kariauti. Nuo jo labiausiai ir tenka slėpti atominį tyrinėjimų rezultatai.

Bet Prancūzijos Atominio Tyrinėjimų Komisijos pirmininku nuo pat karo pabaigos iki šių dienų buvo žinomas mokslininkas, kuris taip pat yra ir... žinomas komunistas. Nereikėjo nė tardymo komisijų — jis pats atvirai savo palankumą komunistams rodė ir neseniai metinėje komunistų konferencijoje aiškiai pasakė, kad, kiek nuo jo pareis, išradimai atominėje srityje nebus pavartoti prieš Maskvą... Jis nepasakė, ar jis būtų priešingas, jei tie išradimai būtų panaudoti prieš Prancūziją...

Siomis dienomis jis iš tų pareigų jau atleistas. Bet jis buvo tose pareigose apie penkerius metus...

Jungtinių Tautų Organizacijos svarbiausiose pareigose yra asmuo, tiesa, dauguma balsų išrinktas, bet Maskvos rekomenduotas ir savo palankumu Maskvai jos, berods, nė kartą neapvylęs...

Kai buvęs Amerikos prezidentas Hoover šiomis dienomis iškėlė mintį, kad atsižvelgiant į dabartines aplinkybes, kada Maskva vis vien boikotuoja Jungtinių Tautų Organizaciją, reiktų šią organizaciją pertvarkyti taip, kad joje nebūtų komunistinės diktatūros atstovų — tas generalinis sekretorius pirmasis pakėlė balsą prieš tokią mintį... Jis keliauja į Maskvą pasimatyti su Stalinu. Vargiai ar išsiderėti laisvę vergų stovyklose esantiems žmonėms. Greičiausiai kitokios "išminties" pasisemti.

Tuo metu, kada triukšmingai gaudomos departamentų raštinių žiurkės, apie tokias svarbias vietas mažai kas tekalba. Argi ne keisti laikai?

VAKARŲ VOKIETIJA IR PASILIEKANTIEJI TREMTINIAI

Balandžio 18-19 dienomis Vakarų Vokietijoje įvyko pasitarimas pasiliekančių trėmtinųjų reikalais. Pasitarimą organizavo Pasaulio bažnyčių federacija, kurią sudaro protestantų ir ortodoksų bažnytinės organizacijos. Stebėtojų dalyvavo ir katalikų NCWC bei Caritas. Pasitarime dalyvavo 92 asmenys.

Pasitarime buvo išdėstytos įvairios pažiūros į Vokietijoje pasiliekančius trėmtinius. Čia mes norime pažymėti Vakarų Vokietijos Sąjunginės Respublikos atstovo viceministerio dr. O. Schreiberio (buv. Klaipėdos krašto vokiškosios direktorijos pirmininko, kuris Hitleriui perdavė Klaipėdą) nuomonę. Pasitarime jis pareiškė, kad Bonnos vyriausybė turinti labai daug rūpesčių dėl savo tautybės pabėgėlių, taigi DP perėmimas būsimi didžiulė finansinė našta. Esą visa eilė teisinių neaiškumų, pvz. pilietybės klausimas: vieni DP norėsią tapti Vokietijos piliečiais, kiti ne. Pabaigus IRO veiklą, Bonnos žiniomis, liksis 150,000 DP, o geriausiai atveju 80,000.

Ju globa reikės rūpintis Vokietijai. 1950 m. vasario 9 d. karinė valdžia pareikalavo išleisti įstatymą, kuris nustatytų civilines ir kitas DP teises Vokietijoje. Jis baigiamas ruošti. Daugeliu atveju DP neturės išimčių. Jie turės paklusti vokiečių teisams visais atvejais. Jie bus navedinti ir nauju vardu, greičiausia "Die Heimatlosen Ausländer". Karinė valdžia reikalavusi suteikti jiems globos, draudimo, darbo, turtinės, pavidėjimo ir kitas teises. kokiais turi vokiečiai. Tačiau Bonnos vyriausybė čia žiūri eile sunkumu.

Pasitarime dalyvavo visa eilė itakinių asmenų ir taip pat pareiškė savo nuomonę, kurioje iautėsi ir DP reikalų supratimas.

TITO GERINASI KAIMYNAMS

Tito po "rinkimų" savo kalboje į "parlamentą", liedamas užsienių politiką, pareiškė, kad jis nori sdaryti normalius ir taikingus santykius su kaimyninėmis valstybėmis: Italija, Austrija ir Graikija. I Graikiją numato paskirti ir pasiuntinį.

Grazina Tulaukaitė

MAMYTEI

Kad tau pasakytų nors vėjas,
Kad mūsų sulaukti gali,
Kad greit vėl audra bus praėjus
Saulėtoj gintaro šaly.

Kad tau pasakytų bent paukščiai,
Kad mes kalnuose ir gyvi, —
Pūgoj aš visą naktį šaukčiau,
Kol aidą išgirstum širdy.

Kad man pasakytų bent saulė,
Kol vėl už kalnų nusileis,
Kad jūsų nematė keliaujant
Į rytus trėmtinių keliais.

Kad debesys man pasakytų,
Kad, grįžus į gimtus namus,
Linksma pasitiks mamytė,
Tėvelis atkels vartelius.

Kad žvaigždės galėtų sakyti,
Kad mūsų kelionė kalnuos
Yra tikrai sapnas trumpytis,
Kai vėjas dainuoja laukuos.

MES JAU ĮSITIKINOM

Aš su savo sūnėnu, pernai atvažiuavusiu iš Europos, labai dažnai ginčijuos dėl DIRVOS. Man ji patinka, kadangi ji daug rašo apie mus, senuosius amerikiečius. Jis gi tą laikraštį labai mėgsta, nes DIRVOJE esą daugiau rašoma apie naujuosius ateivius. Taip ir nesutariam, o gi pats laikraštis vieną savaitę prisimena daugiau vienus, kitą kitus.

Bet viename dalyke ginčams tikrai neturime vietos: **DIRVA** rašo labai teisingai! O tai negali nepatikti nei seniesiems nei naujesiems Amerikos gyventojams lietuviams. P. Mockus

KEIČIASI LAIKAI

Neseniai vienas vengrų mažžemės atvyko į Budapeštą. Paskutinį kartą jis buvo sostinėje prieš 25 metus. Tada jam miestas labai patiko, todėl ir dabar, atlikęs reikalus, norėjo aplankyti žymiasias vietas. Jis paklausė vieno milcininko, kaip patekti į Pranciškaus-Juozapo alėją. Milcininkas jį keistai pažūrėjo ir pasakė, kad toji alėja jau seniai pakrikstyta Juozapo Stailio vardu. "Kaip tu dar to nežinai?" paklausė tvarkos dabo-tojas.

Ukininkas buvo lėto galvoji-mo, todėl dar paklausė, kaip pasiekti Esterhazy aikštę. Toji, pasirodė, jau buvo vadinama Molotovo vardu. Ir kai jis dar paklausė, kur surasti Paryžiaus gatvę, milcininkui pritrūko kantrybės: "O tu, asile, ji gi jau seniai vadinama Višinskio vardu! Iš kur tu atsiradai?"

Už valandos kitas milcininkas pastebėjo nelaimingą klausėją sėdintį Dunojaus pakrantėje ir liūdnei žiūrintį į vandenį. "Ką čia veiki?" griežtai paklausė valdžios atstovas. Ši kartą ūkininkas jau žinojo ką atsakyti: "Drauge milcininke, aš žiūriu į mūsų senąją gerąją Volgą!"

ANGLIJA PRIPAŽINO IZRAELĮ

Nors Izraelio valstybė atšventė jau dvejus savo nepriklausomybės metus, Anglija, buvusi to krašto valdytoja, tik dabar galutinai pripažino tą kraštą de jure. Amerikos vyriausybė Izraelį tuč tuojau pripažino, kai tik tas kraštas pasiskelbė nepriklausomu.

Anglija taip pat pripažino ir arabų Palestinos susijungimą su Jordano karalyste.

Žinoma Kauno vaikų gydytoja prof. V. Tumėninė iš Vokietijos atvyko į Chicago ir dabar pradeda dirbti Dixon State ligoninėje.

NEUŽMIRŠTAMA TRAGEDIJA

1941 m. birželio 23 d. bolševikų kariuomenės išblaškyti, paskirti, suvargę daliniai plentu, vieškeliais, keleliais ir laukais pasukomis traukėsi nuo Utenos link Zarasų ir Dūkšto.

Su bejėgiais kareiviais bėgo ir lietuvių žudikai, vietos komunistai.

Šalia miško, ūkininko M. troboje, nuo čekistų pasislėpę vyrai iš Kauno su džiaugsmo ašaromis klausėmės per radiją: Lietuva, tėvyne mūsų! Per metus laiko tik širdy nešioti himno garsai buvo brangesni už deimantą ar perlus.

Išsigelbėjimas atrodė vilsai arti. Ne vienas jau rengėsi ir besislapstant gerai įželsios barzdos atsikratyti. Bet už barzdą labiau rūpėjo reikalas: kaip apsiginkluoti! Mintys buvo nukreiptos į atslėnkantį naująjį okupantą. Žinojom, kad mūsų kraštui laisvės jis irgi nenša.

Vienas mūsų vyrų, akmenskaldis, iš nepriklausomybės laikų turėjo sprogstamos medžiagos ir padegiklių. Surinkus keilolika geležinių buksų, iš jų buvo padaryta gana gerų granatų, tik, deja, jos nebuvo patogios padegti.

Naktį iš mūsų ryšininkų moterų sužinojome, kad netoliese, vieškely, apie keturiolika gerai ginkluotų bėglių bolševikų paliko poilsui. Štai ginklų "sandėlis"!

Užiname iš pietų pusės, iš krūmų. Kai jau buvo išsidėstyta, vienas iš mūsų į bolševikus prabilo rusų kalba:

— Padėkit ginklus — liksit gyvi ir gausit maisto.

Bet vienas iš jų įsako šaudyti į mus. Kulkos ėmė skinti krūmų šakas ir jos ėmė kristi ant mūsų sėrmėgų. Mums reikėjo sudaryti trikampį, perkirsti vieškelį iš abiejų šonų ir tuos neklausdams priversti pasitraukti į lauką, už kurio buvo miškas, gi jame laukė didžioji mūsų vyrų dalis.

Susitvarę į bolševikų šūvius atsakėm savais. Po sėrmėgos skvernu degtuku padegiau padegamąjį šniūrą ir granatą, geriau pasakius, rato buksą, paleidau bolševikų pusėn. Trenksmas buvo nepaprastas, o galingas aidas nužė miškais ir laukais. Kairysis mano draugas irgi tą patį padarė.

Kaip ir tikėjomės, mūsų granatos bolševikus apglušino. Girdėjom, kaip vienas iš bolševikų pasakė: "Nemeckije desanty!" Jų vadovas tuojau užkomandavo: trauktis per lauką į mišką... To mums ir reikėjo.

Mišiškiai, buvę miško pakrastyje, per lauką atbėgančius bolševikus palaikė šautuvų ugnimi. Jų šūviai buvo paleisti laiku. Bolševikai jau nebedrįso slinkti į mišką, buvo priversti pasilikti plyname lauke ir laukti dienos.

Ko nepadarėm ginkluoti vyrai, tą sutarkė viena moteris

Auštant vienasėdžio savininkė J. nemiegodama baiminosi, ar nenukentėjo gyvuliai ganykloje. Nepaprastai nustebo moteriškė, kai tarp prištų galvijų dauboje rado sugulsius bolševikus... Bet, dėmesio nekreipdama, ėmė perkeldinėti gyvulius. Vienas iš kareivių nebeįskentė ir pradėjo klausinėti moteriškę, ar ji nežino kokios čia pabaisos miškuose.

Moteris ne pėsčia... Ji rusiškai pusėtinai mokėjo. Sako, čia visur miškuose pilna ginkluotų lietuvių vyrų. Sako, lietuviai pasiima iš bėgančiųjų ginklus, kad apsiginkluotų prieš antrąjį okupantą. Beginklius paleidžia keliauti namo.

Rimtos senyvos moters žodžiai bolševikus įtikino. Dar kartą paklausė, ar miškuose tikrai ne vokiečių desantai, o lietuviai, bolševikai sunėšė savo ginklus ir suėjo pakriaušy, o paskui su ta moteriške nuėjo į trobą pusryčių...

Keturiolikos raudonarmiečių ginklai buvo jau mūsų vyrų rankose. Išvargę kariai kelionei gavo duonos ir lašinių. Kai daudonieji pajudėjo savo krašto link, vienas iš jų dar grįžta prie mūsų ir sako:

— Pažinau aš jus, lietuviai, per šituos metus. Jūs esate verti laisvės...

Nauji ginklai sustiprino mūsų dvasią.

Nors mūsų miestelio ir valsčiaus raudonieji ponai dar posėdžiavo, mūsų vyrai neiškentė ir, išlindę iš krūmų, iškėlė ant stiebo Lietuvos vėliavą. Iškėlė, bet drasuoliams teko greit sprukti nuo stiebo šalin, nes bolševikų milcininkai pradėjo šaudyti į juos. Tačiau nepataikė.

Kruvinomis kojomis, basi, išvargę, vos bepavilkdami kojas, visais keliais ir laukais raudonarmiečiai traukė į rytus. Jų didvyriai komisarai Lietuvos gėrybių pilnuose automobiliuose lėkė vieškeliais, sukeldami debesų dulkių ir tuo dar labiau sunkindami nelaimingų pėsčiųjų kareivių žygį. Veltui kareiviai kėlė rankas ir prašėsi pavežami. Pagrobtas turtas komisarams buvo brangesnis, negu išvargę kareiviai.

Birželio 24 d. Zarasų pusėje pamatėme didelį tirstų dūmų stulpą. Net vėjas negalėjo jo išblaškyti. Spėjome, kad Zarasai dega...

Birželio 24 - 25 d. naktį į Zarasus jau pasirodė pirmieji vokiečių daliniai. Bolševikų mašinas metė į plento pakraščius, o pėsčiųjų nelietė. Vokiečiai nė neklausė rusų karių, kur jie slenka ir kodėl nepadedą ginklo. Iš šalies atrodė, kad šalia galingos kariuomenės žygiuoja silpni jos pagalbininkai... Ir tikrai taip būtų buvę. Rusui reikėjo tik sotaus duonos kėsnio, o jo talka savo krašto vergijos pančiams sustriušinti buvo užtikrinta.

Politruko Petrovo darbas...

Birželio 26 d. rytą pasiryžau aplankyti Zarasus. Slenku plento pakraščiu, įsimaišęs tarp vis dar tebeslenkančių bolševikų karių, tik jau beginklių. Paklausti sakė, kad ginklus išmėtė kelyje. Vokiečių motociklistai, prie vairų prisitvirtinę kulkosvaizdžius, ir lengvieji lauko tankeliai nėrė ir nėrė plentu į Daugavpilį. Jokio pasipriešinimo.

Štai kalnelis, o nuo jo pirmutinis Zarasų vaizdas. Bažnyčia baltutėlė, kuri pirmoji sutikdavo Zarasų svečią, buvo išlikusi sveika. Antroji kalva bus su visu Zarasų miesto vaizdu, tik ar jis bus tas pats?

Taip. Vaizdas šiurpus. Zarasai sudeginti. Tik paežerėje, Šaltupės ir Maskolijos rajonai išlikę nepalieti.

Nepriklausomybės laikais Zarasų kalėjime buvo laikomos kriminalinėse bylose baustos moterys. Bolševikų laikais pasidarė kalėjimas ūkininkams už duoklių neatidavimą ir valdininkams už tarnaviną nepriklausomai Lietuvai. Visiškai tikrų žinių neturėta, kiek Zarasų kalėjime politruko Petrovo ir jo sėbrų siuntėjimo metu galėjo būti aukų. Spėjama apie 60 - 70 žmonių. Iš kalėjimo niekas gyvas neišėjo, o lavonų pelenai ir nužudytieji nekaltėjo.

1941 m. birželio 24 d. žmonės matė, kaip Petrovas su būriu žudikų nuėjo į kalėjimą. Kalėjime išbuvo apie 2 val. Aplink kalėjimą buvo sustiprinta milicijos sargyba.

Kiti Petrovo agentai - milcininkai medžiojo žmones mieste ir kiekvieną vyriškį suėmė kišo į NKVD rūšį.

Po "operacijos" kalėjime Petrovas padegamomis kulkomis mieste padeginėjo namus. Jam talkininkavo ruseliai komjaunuoliai. Paskirus, pagal planą numatytus namus komjaunuoliai padeginėjo deglais. Savo "sostinės", vadinamos Smėlynės, kur gyveno vien rusai ir kur buvo jo paties namai, Petrovas nepadegė. Per pusę valandos visas Zarasų miestas buvo ugnį. Niekas nedrįso jo gesinti. Degė tiek, kiek ugnies liežuviai pasiekė. Sudegė daugiau kaip 400 pastatų su visu gyventojų turtu. Niekas nieko neišgelbėjo, bijojo mirties...

Kai miestas skendėjo liepsnose, politrukas Petrovas vėl grįžo į kalėjimą. Netrukus iš kalėjimo kiemo išsiveržė juodų dūmų kamuolys. Žmonės pajuto žibalo kvapą. Petrovas, padegęs kalėjimą su nužudytais kalininiais, išeidamas užrakino vartus.

Atlikęs kraugeriskąjį darbą kalėjime, atėjo jis į NKVD rūšį žudyti suimtųjų.

(Perkelta į 5-tą puslapį)

MŪSŲ KALBA

Redaguoja
Pranas Skardžius

10. Ar gali mūsų kalba apsieiti be jokių svetimybų?

Amerikos lietuvių tarpe atsiranda vienas kitas, kuris lietuvių kalbą norėtų matyti visai gryną, be jokių svetimybų. Štai čikagietis A. R. "Mūsų kalbos" redakcijai dėl šito šiaip rašo:

"Kad lietuvių kalbos gėrėjų gynėjų verkiant reikia, tai pamatė Antanas Virelūnas, vienas uoliausių tyrosios lietuvių kalbos gynėjų. Lietuvių kalbos bjauriausias darymas prasidėjo Lietuvoje smetonmety: visokie tituluoti propesorgaliai ir daktarpalikiai į lietuvišką kalbą bruko svetimybų, o jų pavzdžių sekė paaugliai, kiekvienas rodė savo "mokslumą" svetimybės brukdamas... Kai Virelūnas stoji gint kalbos grynumą, daug tikrų tėvynainių jam pritarė. Virelūnas gynė lietuvių kalbą iš širdies, kaip uolus savo tėvų kalbos gėrėjas. Tačiau tarptautybės bei svetimybų mėgėjai, ponikiai, varė savo lietuvių laikėsi tik kaimo, o mieste viskas buvo męgiama, kas svetima.

"Leista laikraštis neva kalbos reikalams, kuris rūpinosi kalbos tvarka, pavidalu, atsieit kalbrėda, o ne lietuvių; svetimžodžius pats laikraštis nesi- varždamas vartojo...

"Pamenu, amerikiečiai užsiskė N. Lietuvoje einančius laikraščius, bet vėliau dėl svetimų žodžių liūvėsi skaitė. Kiti pik-tai išmetinėja: kam pesirūpinti Lietuvai, jei ten lietuviškai ne-begalima susikalbėti?

"Dabar, atvykus tremtiniam, vienaip laikraščiai pagyvėjo, įtala pajavirėjo, bet juose lietuvių sukanėjo. Senieji, ne-moką angliškai, lietuviškai nebe-supranta ir meta žiūrėti į lietuviškus laikraščius.

"Nemokas pranciškai ar angliškai, lietuvis gali šimta sykių matyt, skaityt ir nesuvokt prasmės: ansamblis, luksas, kontinentas, eventualus, realus, antika, Pacificas, modernus, terminas, objektas, efektingas, sub-jektas, rezistencija, asociacija, invazija, egzilis, detalė, precizinis, koncernas, biznis, diskas, ringas, eksperimentas, violetinis, furija, kupola, seksas, blondinė, brunetė — tai veik iš vienos "Nepriklausomos Lietuvos", rėdomos tremtinio, nasimokiusio (gal net daktaro) Kardelio...

"Šiandien aš skaitau 12 lietuviškų laikraščių, bet tremtinių papildomi, leidžiami laikraščiai dėl kalbos nešvarumo gadina gerą nuotaiką ir ardo dirginius!

"Mano augeime laikraščiai, knygos buvo gaunami iš Prūsijos... Tačiau ir tada savotiškai svetimų lotynų graikų kilmės žodžių nemėgau, saipa lietuvi-nau. O svetūr patekusiame lietuviška kalba liko brangi, mylima, kaip motina, užtat svetimybės kaip dilgės kūnui. Ir jei lietuviui nesiliaus darė lietuviška-jia kalba, pasibaigus užmokescio laikui už laikraščius, lietuviško nebeimsiu, nes imdamas lietuviškus laikraščius, remiu leidėjus ir lietuviškos kalbos darėjus, atsieit susintojus. Jei Jūs menamoji Lietuvių Kalbos Bendrija, ne Draugija. — draugija, kaip ir draugai, sukonveikė stalinistai, — panaši į Lietuvoje buvusią, kuri rūpinosi orujai (pavidalu), o ne kas viduje, juo mažiau apie Jūsų veiklą girdėsiu, tuo geriau jausiuosi.

"Kada Lietuvoje lietuviui žu-domi, lietuvių naikinama, tu-rėme rūpintis išlaikyti kiek galint grynesnę lietuviškąją kalbą. Ir snūda nūnai žino: norint apvalyti lietuvišką kalbą nuo slavybiu, dešimteriopai priviso svetimybų, pasityčiojant "aukš-tų žodžių", kurie tiek reikalin-gi, kiek sveikam nuodai."

Iš šių kelių žymesnių ištrau-ku (ju rašyba kiek pataisyta) matyti, kad laiško autorius yra

senesnės kartos žmogus, skai-tes dar iš Prūsijos pargabentas knygas, ir tuo pat metu jautrus tėvynininkas (patriotas), kuris norėtų, kad lietuvių kalba būtų visai gryną, be jokių svetimybų. Dėl svetimybų, visų pirma tarptautinių, vartojimų jis yra smarkiai nepatenkintas nepri- klausomos Lietuvos ir dabarti-niais, tremtinių remiamais arba leidžiamais laikraščiais, kurių kalba esanti sudarkyta. Ir tas jo nepasitenkinimas yra supran-tamas: senosios kartos nemoky-ti ar neišsilavinę amerikiečiai lietuviui, kaip ir Lietuvos pa-prasti kaimiečiai, supranta tik paprastus lietuviškus žodžius, kurie žymi jų protui artimas reikšmes; abstrakčios, visuoti-nės sąvokos jiems yra mažiau imanomos, ypač jeigu jos dar nusakomos svetimiu būdu.

Bet čia dabar kyla klausimas: ar lietuvių bendrinė kalba gali būti pritaikyta prie tokio supra-timo? Ar gali ji būti vartojama be jokių svetimybų? Į šiuos klausimus negalima vienodai at-sakyti. Rašant paprastiesiems, ma-žiaus išlavintiems žmonėms, rei-kia ir patartina rašyti kiek ga-lint paprastesne kalba, be jokių imantrybių, t. y. be nepaprastų, jiems nesuprantamų sveti-mybių ir tuo pat metu be sun-čiai įkandamų net savo painių žodžių, ypač naujadarų.

Bet šiaip jau, daug kur kitur, vartojant šių laikų civilizacijos ir kultūros pasiekimus, yra ga-na sunku apsieiti be svetimybų, ypač jei mūsų kalba jau nuo senų senovės turi skolinių, ku-rių mes niekaip negalime ar ne-mokame savais žodžiais pakeis-ti, pvz. knyga, kreida, krikštas, kultūra, lauras, pinigai, pipiras, popierius, silkė, šilkas, vysku-pas ir daugybė kitų. Be daugie-liu tarptautinių svetimybų irgi nelengva apsieiti; pvz. šiandien būtų gana sunku susikalbėti be

tokių svetimų žodžių kaip chi-rurgas, kongresas, konstitucija, konsulas, kvartetas, lempa, li-beralas, linotipas, mašina, mi-krofonas, paštas, politika, radi-jas respublika, socialistas, tele-vizija, taip pat atominė bomba ir kt. Ir geresnė lietuvių kal-bininkai, į kuriuos laiško auto-rius su tam tikra panieka žiū-rė, visai pagrįstai nieko nesako prieš tokių svetimybų vartose-ną, nes jie gerai supranta, kad lietuvių kalbą doko ne atskiri tinkamai vartojami žadžiai, bet bendras kalbos nemokėjimas ir apleidimas. Todėl kalbininkai pirmiausia siekia gero lietuvių kalbos mokėjimo, jos taisyklin-gumo, aiškumo, sklandumo ir grynumo. Visų pirma jie ven-gia grubių ir nereikalingų, leng-vai savais žodžiais pakeičiamų slavybių ar germanybių, pvz. abrusas, abzacas, adverija, apie-ra, bliudas, brukas, čyščius, for-šmakas, griekas, kaldra, kermo-šius, kylis, knatas ir kt. Toliau jie nevengia vartoti daugelio lie-tuviškų žodžių ir tarptautinių svetimybų vietoje, pvz. akiratis, antkurpiai, gaida, gaubtas, laga-minas, nesamone, pažanga, prie-stotis, skersmuo, smulkmena, tremtis, žemynas užuot horizon-tas, getrai, melodija, abazūras, čemodanas, absurdas, progresas, peronas, diametras, detalė, eg-zilis, kontinentas ir kt.

Tačiau šitokių lietuvinimo ke-liu eidami, jie nėra linke į kras-tutinybę, kaip kad savo laikų darė A. Virelūnas arba norėtų cituotojo laiško autorius, nes jie gerai žino, kad kiekvienas kraštutinis kalbos gryninimas yra perdėtas dalykas ir gyvenime neranda didesnio atgar-sio. Pvz. A. Virelūnas mėgino vartoti daugybę nepaprastų naujadarų, kaip antai: atveiks-las "modelis", daiktininkas "re-alistas", gintra "elektra", įdar-ba "kultūra", plokštas "planas",

ir kratė labai baisiai. Visus iš-sodino iš vagonų, iki smulkmenų išžiūrinėjo mus ir mūsų daiktus. Dažnai atardė siūles. Pas-kui vėl vežė į vakarus. Perva-žiavome vėl labai sustiprintą (50 metrų pločio ir 2 metrai aukščio spygliuotų vielų tvorą) lenkų - vokiečių sieną. Frank-furte a. d. O. turėjome dar kar-tą pereiti visokias komisijas ir pasirašyti tokį lapą, kuriame daug kas buvo prirašyta; iš-visko atsimenu tik žodžius: "Daugiau niekad nebekariausiu prieš Sovietų Sąjungą". Po to pervedė į vokiečių lagerius ir davė kiekvienam po 50 rytinės zonos markių. Politruka! mus dar bandė agituoti: "Jūs buvote mūsų priešai, tačiau mes išlei-džiame kaip draugus. Pasilikite rusų zonoje Vokietijoje. Tiesa, amer. zonoje jūs sutiks su tor-tais, bet ten rasite didžiausią nedarbą ir baisų skurdą. Rusų zonoje jūs sutiks su duona ir margarinu, bet čia geriausias yra vokiečių darbininkų gyve-nimas."

— Ar daug kas pasiliko? — Labai nedaug kas. Nors daug kas iš belaisvių rusų zo-noje turėjo savo tėvus ar kitus gimes, tačiau važiavo į vaka-rines zonas. Keturi iš 2,000 su-gisundė ir įstojo į bolševikinės vokiečių milicijos eiles. Mes dar bebuvome Frankfurte, o jie jau nešiojo uniformas ir naga-nus — jau antrą dieną išvarė

(Pabaiga iš praėjusio numerio)

— Kaip iš viso gyvena rusų darbininkas?

— Iki 1948 metų jis gyveno labai blogai: nuolat alkanas, blo-gai apsirėngęs, sunkiai dirbo. Tačiau nuo to laiko darbininko gyvenimas ėmė gerėti. Mat, ru-sai iš įvairių kraštų prisivogė labai daug turto, prekių, maši-nų, net fabrikų. Kai visa tai buvo sutvarkyta, darbininkų ge-rovė ėmė labai pamažu kilti. Jeigu iki šiol visos rusų mote-rų nešiojo pilkus uniforminius sijonus, tai dabar ėmė matytis ir margsnių drabužių. Gauti pirk-ti, nors to prekės brangios, dar-bininkams neįkandamos. Iš vi-so, laimėjusiam karą rusų darbi-ninkui dar labai toli iki to ger-būvio, kurį turi karą pralaimėję vokiečiai. O apie kurias nors po-litines laisves nėra ko ir kalbėti.

— Kaip pavyko sugrįžti į Va-karus?

— Mes patys gerai nežinome, kas įvyko, rusai staiga pradėjo belaisvius atleidinėti į namus. Staiga mus atvežė į Lietuvos Brastą. Čia buvome leidžiami per tris lagerius. Visuose la-bei kratė, kad neturėtume foto-grafijų, popierių, užrašų. Visus apklauskino MVD. Kai kuriuos sulaukė. Pervaziavom labai stip-riai saugoma rusų - lenkų sieną. Čia įsakė išlipti. Kratė lenkai

lietuomenė "internacionalas", tvarkovas "direktorius", varta "praktika" ir kt., bet šitie nau-ji žodžiai neįsigalėjo raštų kal-boje, ir neįsigalėjo ne dėl koki-o nors smetonmety, ne dėl kal-bininkų "mandrumo", bet dėl to, kad tie naujadarai buvo arba ne-visai vykusiai sudaryti, arba ne-suderinami su natūraliu bendri-nės kalbos plitimu: bendrinė (visų vartojamoji) kalba ne-mėgsta staigių, kampuotų kras-tutinybių.

Pagaliau tenka pasisakyti dėl grasinimo nebeprenumeruoti lie-tuviškų laikraščių: tai, mūsų nuomone, yra silpna priemonė. Daug kas iš senesnių amerikie-čių ir be to meta skaitė lietuviškus laikraščius, lietuviškas knygas, nes, anot vieno ameri-kečio lietuvių, dabar lietuviška kalba jau išeinanti iš mados ir todėl daugiausia dabar tik "an-gelskai" bekalbės. Tačiau są-moningieji ir supratingieji lietu-viai patriotai, kurie tiki Lietu-vos ateitimi ir laisve, šitaip ne-galvoja: jie dėl kraštutinio ir nepagrįsto nusistatymo neišsi-žada lietuvių, t. y. lietuviško būdo, lietuviškų sąvybių ne tik kalboje, bet ir visame gyvenime.

Keliavimas oru sausio ir va-sario mėnesiais buvo didesnis nuo 6% iki 10%, negu pernai tais mėnesiais. Tuo tarpu traukiniai ir au-to-busais šiemet žmonės mažiau važinėjo. Sausio ir vasario mė-nesiais tokių keleivių buvo 18.1% mažiau, negu pernai pe-rtą patį laiką. Geležinkelį vado-vybė tikėjosi, kad po karo tu-rės mažiau keleivių, bet nesiti-kėjo tokio žymaus sumažėjimo. Jų atstovai kaltina streikinin-ku. Tikisi geresnio biznio atei-tyje.

Autobusams sekėsi šiek tiek geriau, bet ir čia keleivių buvo

MARGUTIS

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS

Seniausias ir gražiausias ilius-truotas lietuviškos minties žur-nalas.

Kaina metams \$2.00

Susipažinti *siunčiamas
dovanai.

TURIZMAS

Dė padidėjusio keliavimo i-Europą, vasaros kurortams ir viešbučiams J. A. Valstybės šiais metais teks išlaikyti sun-kias varžbas tarp savęs, su Floridos kurortais, kurie nori irgi išnaudoti vasaros laiką, o taip pat Kanados vasarvietė-mis.

Turizmas šiais metais JAV viduje yra daug didesnis, negu pernai šiuo metu. Bet turistai yra daug ekonomiškesni, dau-giau taupo. Pernai labai daug keliavo privačiais automobiliais, bet šiais metais tokių bus dar daugiau. Turistų serijose bus daugiau žmonių, nes daugelis keliaus su kitais, kurie turi sa-vo nuosavus automobilius. Ke-liavimas į nacionalinius par-jau prašoko praeitų metų skai-čių.

Keliavimas oru sausio ir va-sario mėnesiais buvo didesnis nuo 6% iki 10%, negu pernai tais mėnesiais.

Tuo tarpu traukiniai ir au-to-busais šiemet žmonės mažiau važinėjo. Sausio ir vasario mė-nesiais tokių keleivių buvo 18.1% mažiau, negu pernai pe-rtą patį laiką. Geležinkelį vado-vybė tikėjosi, kad po karo tu-rės mažiau keleivių, bet nesiti-kėjo tokio žymaus sumažėjimo. Jų atstovai kaltina streikinin-ku. Tikisi geresnio biznio atei-tyje.

Autobusams sekėsi šiek tiek geriau, bet ir čia keleivių buvo

nuo 6% iki 7% mažiau, kaip pernai. Traukiniai ir autobusai pakėlė kainas, tai gal ir netu-rėjo žymesnių nuostolių, nes pajamos sumažėjo ne tiek, kiek keleivių skaičius.

Ivairūs pranešimai rodo, kad amerikiečiai pradėjo keliauti sausumos keliais daug daugiau, negu kada nors anksčiau. To di-delio keliavimo priežastys yra tos, kad atlyginimai pasidarė di-desni ir atsirado daugiau auto-mobilių savininkų. Visų kelių valdybose suregistruota 1949 m. 35,491,000 automobilių. 1948 m. buvo 2 1/2 mil. mažiau. Tuo tar-pu karo pabaigoje 1945 m. buvo 25,691,434 automobiliai.

Silver Springs, Floridoje, kovo 22 d. suskaičiuota žmonių 15% daugiau, negu perėjais metais tuo pačiu laiku. Įvairioms pra-mogoms pinigų tačiau buvo iš-leista 15% mažiau, kaip per-nai. Krautuvėse ir dirbtuvėse jautėsi pakilimas, bet pagalau išėjo tas pats biznis kaip pe-ėjais metais, nes žmonės pasi-darė ekonomiškesni ir pirkio pi-gesnes prekes.

Keliaujantiems užsienin bri-tai ir olandai teikia puikiasias transportacijos priemones, no-rėdami patraukti daugiau tu-ristų į Europą.

Kanada tikisi šiais metais iš turistų gauti 20 milijonų dole-rių daugiau, negu praeitais me-tais. Kanados valdžios keliavi-

mo biurai rengia vaidinimus "Kelionių po Kanadą Pasaka". Tie vaidinimai rengiami didžių-jų Amerikos miestų teatruose: Bostone, Chicagoje, New Yor-ke, Washington, Minneapolyje, Dallas.

Prancūzija irgi stengiasi pri-sitraukti turistų iš Amerikos. Štai jų viešbučių kainos vienai dienai, įskaitant visas išlaidas: kambarys, maistas, mokesčiai ir arbatpinigiai —

1-os klasės	nuo \$7.10 iki \$16.25
2-os	" " "4.45 " " 9.00
3-os	" " "3.40 " " 7.25
4-os	" " "2.25 " " 4.10

Išvada

Jei mes žvilgtersim atgal į istoriją, tai pamatysime, kad žmonės yra linke keliauti ir ieš-koti nuotykių, įvairenybių. Se-naisiais amžiais buvo keliauja-ma ieškant naujų žemių ir tur-tų. O dabar keliaujama ieškant įvairių pasilinksminimų ir nuo-tykių, žinoma, kitokiose aplin-kumose ir sąlygose: automobi-liais, moderniais laivais, lėktu-vais ir tt. Kiekvienas amerikie-tis, dirbdamas ištisus metus, stengiasi susitaupyti tiek, kad galėtų praleisti bent vieną ar dvi savaites kur nors gamtoje.

J. J. Bachunas

Išvykdamas atostogų su šeima, pranešk DIRVAI savo adresą — gausi laik-raštį ir atostogaudamas.

NEUŽMIRŠTAMA TRAGEDIJA

(Atkelta iš 4-to pusl.)

Saukė pavardėmis, nes jam kiekvienas Za-rasų gyventojas buvo pažįstamas. Pirmasis sukniumba Jonas Paukštė, prie sovietų tar-navęs banke. Jis buvo kilęs iš Rimsės mies-telio, visiškai beturtis. Baisiame skausme paliko senutę motiną.

Nužudo mokytoją Chmieliauską, kuris buvo nepaprastai vaikučių ir visų žmonių mylimas. Mokslus baigė šelpiamas kaimy-nų. Nužudo darbininką Daunaravičių, vie-no sargo sūnų Girę ir dar paguldo ketu-ris... Kai išgąsdintas milicininkas Srolis Levinas pranešė apie mieste pasirodžiusį vokiečių lėktuvą, budelis persigando ir nė-rė lauk, dar didelį skaičių vyrų palikęs bedrebančių iš baimės, kad žvėriškoji ran-ka pakirs ir jų gyvybes. Prieš suimtųjų rū-sį buvo stipri, automatais ginkluota mili-cijos sargyba.

Vokiečių lėktuvas visiškai žemai nar-dėsi viršum degančio Zarasų miesto. Žudi-kai nusigando. Petrovas įsakė visiems rink-tis prie mašinų, kurios buvo paruoštos ir stovėjo ant plento. Taip vieno lėktuvo pasi-rodymas išgelbėjo kelių dešimčių žmonių gyvybę.

Pravažiudamas Sodo gatve, ties paš-to rūmais Petrovas pamatė bestovintį vy-riškį. Prilėkė prie jo ir šūvių į pakaušį ant šaligatvio susmugdė senų tėvų maitin-toją — labai padorų lietuvių Maskoliūną. Tai buvo tuo metu paskutinė to budelio auksa. Netrukus pasirodė vokiečiai...

Visi puolė į kalėjimą ieškoti baisiųjų įvykio pėdsakų, bet, deja... Kalėjimas bu-vo sudegęs, viskas susimaišę griuvėsiuo-se ir pelenuose. Tik vienoje iš žemutinių kamerų surastas zarasičio Petniūno lavo-nas. Vienintelis liudytojas, kaip kaliniai buvo nužudyti: kaip ir visur — šūvis į pakaušį. Daugelis šeimų, nesulaukę savųjų, ligi šiai dienai nežino, ar jie buvo Zarasų kalėjime nužudyti ar kur kitur...

Tiesa, bolševikai kalėjimuose savo ap-skrities žmonių ilgai nelaikydavo. Zarasi-čius siųsdavo į Krėtingos kalėjimą ar ki-tur, o į Zarasų kalėjimą atveždavo iš to-liau.

Pašilinė su dukra jau antrą dieną rausėsi degėsiuose ir ieškojo savo vyro pa-laiškų. Ji žinojo, kad jos vyras iš Vilniaus

kalėjimo tikrai buvo atvežtas į Zarasus. Ir štai — jos alpsta ant degėsių... Atrado sudegusį lavoną, su pažįstamu žiedu ir su-ėmimo metu vilkėto kostiumo lopeliu. Pa-siėmė žiedą ir tą lopinėlį medžiagos, vė-lionies kūno pelenų... ir paliko Zarasų ka-lėjimo kapinyną su dešimtimis nežinomų aukų, kurių artimieji gal dar ir šiandien tikisi sulaukti grįžtančių...

Žinia apie naują kapinyną

Penktame kilometre nuo Zarasų, Lo-kesos miškely, jau Latvijos žemėj, netoli nuo plento, pirmojo pasaulinio karo seno blindazo duobėje, rastas naujas kapiny-nas — 17 vyrų ir moterų lavonai.

Paaiškėjo, kad visi nužudytieji buvo atvežti iš Ukmergės kalėjimo, už 60 my-lių. Jie visi nužudyti tuo pačiu metodu — šūviu į pakaušį 1941 m. birželio 24 d. naktį. Du ukmergiečius savieji atpažino. Abu buvo suimti kaip ūkininkai, nepajėgę atiduoti grūdų duoklės...

Ir kiti ne geresni...

Po kelių dienų žmonės pastebėjo, kad prie bažnyčios šventoriaus iš lauko pusės vokiečiai išstatė kulkosvaidžius ir nieko iš suaugusių civilių gyventojų arčiau, prie bažnyčios nebeleidžia. Pilna bažnyčia ir šventorius buvo privaryta rusų belaisvių. Vaikai pranešė, kad belaisviai ant švento-riaus kasa griovius...

Kitą dieną ant šventoriaus buvo gir-dimi automatinų ginklų šūviai. Žydų si-nagogose irgi buvo belaisvių stovyklos, iš kur belaisvius būreliais varė į bažnyčios šventorių.

Kitą dieną iš belaisvių, kurie buvo at-varyti į miesto sodą dirbti, sužinojom, kad vokiečiai atrinko visus juodbrusvius be-laisvius ir sušaudė. Kiek tokių nelaimin-gųjų buvo, sužinoti nepasisekė.

Sovietų belaisviai vokiečių stovykloje badavo, žmonės padėti negalėjo. Viena se-nutė, praeidama pro Zarasų sinagogą, ku-ri buvo aptverta spygliuotomis vielomis, padavė vienam belaisviui gabalą duonos. Pastebėjęs belaisvį su duonos kąsniu bur-noje vokiečiai nušovė, o senutę suėmė...

Kas gali užmiršti tokių pergyveni-mus, patirtus vos per kelių dienų laikotar-pį...

Antanas Degutis

Nuotykinga lietuvių kelionė po Rusiją

(Pabaiga iš praėjusio numerio)

— Kaip iš viso gyvena rusų darbininkas?

— Iki 1948 metų jis gyveno labai blogai: nuolat alkanas, blo-gai apsirėngęs, sunkiai dirbo. Tačiau nuo to laiko darbininko gyvenimas ėmė gerėti. Mat, ru-sai iš įvairių kraštų prisivogė labai daug turto, prekių, maši-nų, net fabrikų. Kai visa tai buvo sutvarkyta, darbininkų ge-rovė ėmė labai pamažu kilti. Jeigu iki šiol visos rusų mote-rų nešiojo pilkus uniforminius sijonus, tai dabar ėmė matytis ir margsnių drabužių. Gauti pirk-ti, nors to prekės brangios, dar-bininkams neįkandamos. Iš vi-so, laimėjusiam karą rusų darbi-ninkui dar labai toli iki to ger-būvio, kurį turi karą pralaimėję vokiečiai. O apie kurias nors po-litines laisves nėra ko ir kalbėti.

— Kaip pavyko sugrįžti į Va-karus?

— Mes patys gerai nežinome, kas įvyko, rusai staiga pradėjo belaisvius atleidinėti į namus. Staiga mus atvežė į Lietuvos Brastą. Čia buvome leidžiami per tris lagerius. Visuose la-bei kratė, kad neturėtume foto-grafijų, popierių, užrašų. Visus apklauskino MVD. Kai kuriuos sulaukė. Pervaziavom labai stip-riai saugoma rusų - lenkų sieną. Čia įsakė išlipti. Kratė lenkai

ir kratė labai baisiai. Visus iš-sodino iš vagonų, iki smulkmenų išžiūrinėjo mus ir mūsų daiktus. Dažnai atardė siūles. Pas-kui vėl vežė į vakarus. Perva-žiavome vėl labai sustiprintą (50 metrų pločio ir 2 metrai aukščio spygliuotų vielų tvorą) lenkų - vokiečių sieną. Frank-furte a. d. O. turėjome dar kar-tą pereiti visokias komisijas ir pasirašyti tokį lapą, kuriame daug kas buvo prirašyta; iš-visko atsimenu tik žodžius: "Daugiau niekad nebekariausiu prieš Sovietų Sąjungą". Po to pervedė į vokiečių lagerius ir davė kiekvienam po 50 rytinės zonos markių. Politruka! mus dar bandė agituoti: "Jūs buvote mūsų priešai, tačiau mes išlei-džiame kaip draugus. Pasilikite rusų zonoje Vokietijoje. Tiesa, amer. zonoje jūs sutiks su tor-tais, bet ten rasite didžiausią nedarbą ir baisų skurdą. Rusų zonoje jūs sutiks su duona ir margarinu, bet čia geriausias yra vokiečių darbininkų gyve-nimas."

— Ar daug kas pasiliko?

— Labai nedaug kas. Nors daug kas iš belaisvių rusų zo-noje turėjo savo tėvus ar kitus gimes, tačiau važiavo į vaka-rines zonas. Keturi iš 2,000 su-gisundė ir įstojo į bolševikinės vokiečių milicijos eiles. Mes dar bebuvome Frankfurte, o jie jau nešiojo uniformas ir naga-nus — jau antrą dieną išvarė

į tarnybą ir turėjo patruliuoti gatvėse.

— Kaip atrodo rusų kariai? Ar ruošiasi karui?

— Rusų kareiviai žuvim dvo-kia, o karininkai kvepalais. Bet prakaistas nuo retai teprausiamo kūno permuša ir kvepalus. O karui tai jie visi ruošiasi. TSRS sumobilizuoti visi 18 metų jau nuoliai kariškam apmokymui. Visur daug kareivinių. Belais-viai ir jų pačių darbininkai stari-jo aerodromus, gamina šovinius, patrankas, tankus, lėktuvus. La-bai gausus laktinų mokyklų tin-klas. Gimnazijos berniukai ir mergaitės ginkluoti ilgiausiais seno tipo rusų šautuvais, varo-mi į kariško paruošimo pamo-kas. Miestuose gausu karių. Jų apsieiti matėme Frankfurte ir Leipcige.

— Kaip jautėtės Vakaruose?

— Tik čia laisvai pasijutome ir pirmą kartą po daugelio me-tų gavome laimės miegoti bal-tai paklotose lovose. Ir vokie-čių ir amer. patarnavimas mum buvo malonus. Kaip nustebome, kai kitą dieną mus pasivijo du iš ty, kurie buvo įstoje į "liau-dies miliciją". "Mes greitai pa-matėme, koks gyvenimas rusų zonoje" kalbėjo jie. "Tuojau pametėme savo uniformas ir at-sinešėme štai tik naganus..." Rytį jau dieną atvyko ir liku-sieji du "liaudies policistai" (LIETUVIS)

Suvedžiotiems tautiečiams

Mieli tautiečiai,

dažnai prieš jūsų norą ir jūsų namus atsiunčiamas bolševikinis laikraštėlis "Laisvė" arba "Vilnis", leidžiamas už Maskvos pinigų ir Kremliaus atstovybės cenzūruojamas. Juose nerisite nieko, kas lietuviui būtų artima ir brangu. Ten liaupsinamas Kremliaus budelis ir į padanges keliami jo pakalikų darbai. Tiek jis turi lietuviškumo, kad spausdinamas mūsų brangia kalba ir skiriamas tiems mulkinti, kurie nematė bolševikų kruvinųjų darbų, dar tiki jų klastingais žodžiais ir tariasi atstovaujant darbininkų reikalus.

Ten žeminama ne tik Kristus ir Jo tikėjimas, bet ir mūsų tautinės brangenybės su purvais maišomos. Ten visos pasaulinės žinios yra ant Maskvai patinkamo korpulio ištempiamos ir klaidinančiai perduodamos.

Bimbininkai nusiskundžia, redagavimo sunkumais ir maldauja pašalpos — tesikreipia į savo išdininką Maskvoje, o ne į lietuvių, kuriems virvę vydamas nori juos pasmaugti jų pačių rankomis. Visi amerikiečiai po žiauriai klastingo USA lakūnų nužudymo Baltijos jūroje pamatė, su kuo turi reikalą: su garbingais, talkos siekiančiais kariais, ar su moderniojo pirato agentais.

Garbės tautiečiams, kurie taip drąsiai demaskuoja klastingąjį priešą, besirausiantį po demokratijos pamatais, naudodamasis demokratine laisve, juos visus pikietuoja ir mina bolševikiškiams ant opų nuospaudų, nes rytų tirionui nepatinka, jei kas drįsta su juo kovoti.

Jie bijo save net "bolševiku" pasivadinti ir, FBI klausinėjami, dangstosi pažangiečių - progresyvių - ateistų vardais. Bet kad jie yra stalininiai komunistai — ginasi, nors visi tai žino.

Mielas tautietie, jei esi Maskvos agentas, nesi amerikietis, nesi tikras Amerikos pilietis. Jei nori džiaugtis savo tautos didvyrių sukurtą laisvę, negali tarnauti laisvės duobkasiams ir jiems talkininkaudamas griauti tą santvarką, kurią sukūrė Washingtonas, Lincolnas, Rooseveltas ir kuria Trumanas;

nesi nei demokratas, nes garbini raudonojo fašizmo diktatorių ir jo vergiją, seki rusišku imperializmu pavergti visastautas ir jas įklampinti skurdan; nesi nei darbininko draugas, nes remi tuos, kurie darbininkams uždejo sunkiausius pančius, kur 21 milijonas kenciančių vergų dirba sunkiausiose sąlygose, šiaurės miškuose ar Sibiro tundrose.

Mielas tautietie, remdamas bolševikinę spaudą, nesi nei lie-

tuvis, nepaisant, kad tau dar miela lietuviška daina ar žodis. Remdamas jų spaudą, tarnauji Lietuvos smaugėjui ir jos žudikui. Kai namai dega, ne laikas tau ginčytis, ar tėvas gerai valdė ir ką nuskriaudė, bet stverk vandenį ir gesink gaisrą, gelbėk savo turtą, gelbėk visus nuo sunaikinimo. Tai atlieka, rasi laiko ir susikalbėsi dėl bendros broliškos tvarkos.

Pats laikas visiems bimbaly suklaidintiems susiprasti ir atsimesti nuo vilkų avies kailyje. Nors jie ir lietuviškai bliuina, bet vilko — ruso reikalus gina.

Atsiverčia kitų tautų suklaidintieji, reikia ir lietuviams parodyti, kad mums svetimas komunizmas.

Prasidėjęs komunistų pikietavimas Chicagoje, sėkmingai ejo Newarke, Elizabethe, Clevelande, New Yorke ir kitur. Ir visur jie turi būti pikietuojami. Tad visi, kurių dar sąžinė lietuviškai plaka, kuriems šlykštus Maskvos pastumdėlių darbas, kuriems šlykštus tautos išgamy, tėvynės išdavikų vardas, turi savo parsišaukius vadus pasmerkti ir nuo jų atsimesti.

Kiekvienas komunistas — tai antiamerikietis, antidemokratas antilietuvis, antipatriotas, antidarbininkas...

Kanados antikomunistinė ly-

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Balandžio 25 d. laivu "General Heintzelman" į Bostoną atvyko šie lietuviai tremtiniai:

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Prismantas Kazimieras, Eugenija, Manfredas — Easton, Ridikas Alfonsas, Marija, Gediminas — Rochester, N. Y. Rinevičaitė Juzefa — Marblehead, Mass.

Rimša Salomėja, Algimantas, Romualdas — So. Boston, Mass.

Rozenbergas Marija, Jonas — Athol, Mass.

Rudaitis Jonas — Chicago, Ill.

Simaškevičius Vincas, Ona, Jurgis, Antanas — Detroit, Mich.

Sirutis Petras — Worcester, Mass.

Slezyas Petras — Worcester, Mass.

Sandanvičius Mečislovas — Athol, Mass.

ga komunistus pasmerkė.

Antiamerikinei Veiklai Tirti Komitetas juos seka ir registruoja.

Senatoriai juos kelia aikštėn ir smerkia.

Papiežius juos ekskomunikavo ir išmetė iš Bažnyčios.

Lietuvių Bendruomenė jiems skelbia kovą.

Ir mes, kurie buvom suklaidinti, jų eilės apleiskim ir tapkim vėl garbingais patriotais, savo tėvynės vaduotojais.

Kamajų Juozas

Strikaitis Petras, Aleksandra, Birutė — So. Boston, Mass. Sirutowicz Jusef — Crown Point, Ind.

Surdukevičius Gediminas — Brooklyn, N. Y.

Švabas Kazys — Baltimore, Md.

Vaitkevičius Gintautas, Uršulė, Vytautas — Baltimore, Md.

Vilčinskienė Emilija — Brooklyn, N. Y.

Vitkus Mikas — Detroit, Mich.

Vitkus Kazimieras, Gintautas — Detroit, Mich.

Š. m. gegužės 4 d. laivu "General Blatchford" į New Yorką atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Balkevičius Antanas, Elena, Arūnas — Brooklyn, N.Y.

Banyas Petras, Petrė, Petras, Teresė — Philadelphia, Pa.

Biosevas Valejus, Maria, Dzenet — Harrison, N.J.

Blazauskas Pranas, Vanda, Ričardas, Romanas, Genė — Omaha, Nebr.

Bruskys Antanas, Ona — Chicago, Ill.

Čepavičienė Marija — Chicago, Ill.

Dalindavičius Vytautas — Detroit, Mich.

Dičiūnas Aleksas, Kostė, Birutė, Marija, Aldona — Irena — Rockford, Ill.

Gudauskas Juozas, Marija, Gediminas, Birutė — Richmond, Va.

Garla Eduardas, Elena — Manchester, Conn.

Gedvilas Jonas, Teresė, Lilija, Jonas — Worcester, Mass. Inovskis Otonas, Valė, Katerina, Otonas — Chicago, Ill.

Jankus Stasys — Cicero, Ill.

Janušonis Antanas — Brooklyn, N.Y.

Japertas Vaclovas — Brooklyn, N.Y.

Jocys Liudas, Petronėlė, Vacys — Detroit, Mich.

Kuršis Valerijus — Chicago, Ill.

Lukauskas Ona, Jonas — Chicago, Ill.

Lukošiūnas Pranas, Jadvyga, Dalia — Chicago, Ill.

Malinauskas Kazys, Juzė — Chicago, Ill.

Mikulskis Stasys, Bronė, Zita, Teisuolis, Sarūnas — Chester, Pa.

Nutautas Stasys, Anelė, Danutė, Aldona, Genovaitė — Brooklyn, N.Y.

Orentas Jonas, Marija, Pajautė, Vytautas, Ligija, Petronėlė, Danutė — Detroit, Mich.

Pabarčius Algimantas, Bronė, Violeta — Pittsburgh, Pa.

Petruškevičius Jonas — Detroit, Mich.

Pečiulis Alfonsas — Goldwater, Mich.

Petruskas Algirdas — Mass. phet, N.Y. Puniškaitė Joana — Chicago, Ill. Rugys Pranas, Jonas, Antanina, Birutė, Algirdas — Brooklyn, N.Y.

Rukinskis Leonas, Eelena, Leonas — Franklin, Ind.

Ruskys Jonas — Elmhurst, N.Y.

Sereika Antanas — Chicago, Ill.

Sinickas Lidiija, Ilona — Waukegan, Ill.

Skomantas Juozas — Chicago, Ill.

Slapikas Kostas — Chicago, Ill.

Šližys Pranas, Agnieška — Sheboygan, Wisc.

Spuras Jonas, Marcelė, Danutė — Baltimore, Md.

Stancaitis Kotrina — Omaha, Nebr.

Staškevičius Vytautas, Adelė, Laimutė — Amsterdam, N.Y.

Stonys Pranas — Chicago, Ill.

Tijūnėlis Vytautas — Chicago, Ill.

Viliušis Aldona, Genovaitė — Chicago, Ill.

Vitkauskas Antanas — Lawrence, Mass.

Vasiliauskas Antanas — Philadelphia, Pa.

(Perkelta į 7-tą pusl.)

THE ILLUMINATING CO.

tarnautojai demonstruos elektrinį šaldytuvą ir virtuvą
1950 m. gegužės 5 d. 7:30 v. v.

pas

A. Fiordalisi Furniture Co.

12106 Superior Ave. near Lakeview Rd.

A. FIORDALISI FURNITURE COMPANY

Maloniai kviečia Jus ir Jūsų draugus aplankyti
CROSELY BUTO ĮRENGIMŲ PARODĄ
1950 m. gegužės 5 d., penktadienio vak. 7:30 v.
Šioje krautuvėje 12106 Superior Ave.

Prie įėjimo visiems didelės dovanos
Nemokama filma, nemokamos dovanos
Malonumai visiems

PUIKUS CROSELY VIRTUVĖS RADIO
VERTAS \$42.95
IRGI BUS PADOVANOTAS

NEREIKIA ĮMOKĖTI PINIGŲ. JŪS GALIT
IŠMOKĖTI PER 24 MĖNESIUS!

A. FIORDALISI FURNITURE CO.

Visi buto įrengimai ir televizija

12106 Superior Ave.

Netoli Lakeview

TELEFONAI:

Krautuvėje — GLenville 1-3768
Namuose — FAirmount 1-5729

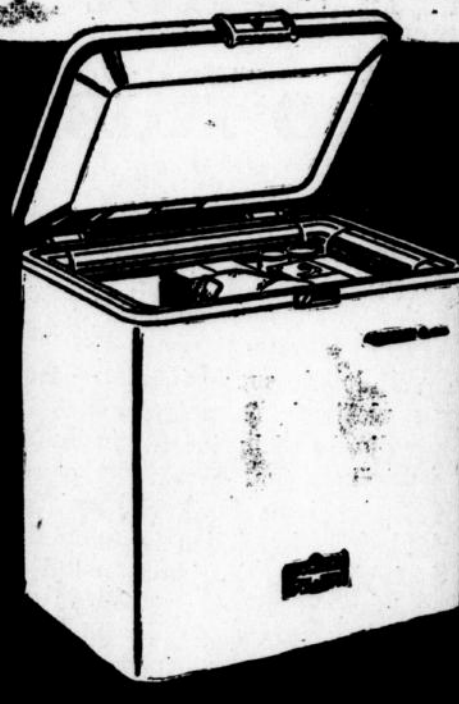

AN ELECTRIC FOOD FREEZER PAYS FOR ITSELF

FREE DEMONSTRATION!

Friday Evening * May 5, 1950 * 7:30 P. M. at This Store

THE THRIFTIEST THING
YOU CAN ADD TO YOUR HOME!
CROSELY FREEZER

Model CF-7—capacity up to 252 lbs.

5 BEAUTIFUL
MODELS...

Capacities from 4 cu. ft. to 20 cu. ft.—
accommodating from 140 lbs. to 700 lbs.

Pric'd as low as

\$179.95

• You'll eat better, live better—and be really thrifty when you have a Crosley Freezer. A Crosley Home Freezer has extra-convenient Shelvatrays for pies, cakes, freezer jars; handy baskets... counterbalanced lid with convenient light... temperature control and warning light... locking lid handle... and an efficient long-lasting refrigerating unit with 5-year warranty.

• You'll enjoy savings in time and money. Fewer trips to market—and, when you do shop, you buy when prices are low. Quantity food discounts are yours, too. Leftovers are stored, become the base for entire new meals. And party dishes are made in quantity—stored for future use. Come in—see our amazing Crosley Freezers, now!

CROSELY Better Products for Happier Living

A. FIORDALISI FURNITURE COMPANY

Complete Home Appliances and Television

1206 Superior Ave.

GL 1-3768

Clevelande ir APYLINKĖSE

ATVYKSTA SVEČIŲ IS CHICAGOS

I Jaunimo Teatro atidarymą iš Chicagos atvyksta aštuoni svečiai: Oliai, Lapinskai, Linkai, Budginas ir Vijeikis. Laukiamieji svečiai ir iš Pittsburgho. Visa eilė clevelandiečių jau stoji į Jaunimo Teatro rėmėjų eilę, skirdami jam po 5 ir daugiau dolerių. Rėmėjų, ir tas eilės įstojusių iki šios dienos, pavadės bus paminėtos vakaro programoje.

MOTINOS DIENA PER RADIJĄ

Ši penktadienį lietuviškoji radijo programa skiriama Motinos dienai. Programoje dalyvaus Čiurlionio Ansamblio moterų choras su kanklių orkestru. Programos pradžia 7:30 v. v., 1490 kc.

ŠIANDIEN.

Ketvirtadienį, gegužės 4 d., 7:30 v. v. Lietuvių Salėje Dr. V. Kudirkos draugijos susirinkimas.

ČIURLIONIEČIAI UŽKARIAVO IR PITTSBURGHĄ

Pittsburgh'e ši sekmadienį, pašiškai kaip ir Chicagoje, į abu koncertus pritrūko bilietų. Lietuvių salėje 700 vietų (kad tokią Clevelande turėtumėte!) ir Esplene parapijos salėje 300 vietų. Šeštadienį moterų choras su orkestru dalyvavo lietuvių muzikos koncerte Carnegie Hall. Visur didžiausias pasisekimas. Čiurlioniečiai grįžo, nors ir pavargę, bet labai patenkinti nuosirdžiu Pittsburghiečių lietuvių priėmimu.

MOTERŲ RATELIO JUBILIEJUS

Sekmadienį vienoje Addison Rd. svetainėje buvo "rateliečių" jubiliejinė vakarienė, paminint 25 metų ratelio veikimo sukaktį. Trumpuose sveikinimuose pažymėta, kad ratelis pradėjo būti sudarytas kai kuriems politiniams uždaviniais, bet vėliau jis užsibrėžė tik vieną tikslą — lietuviškumo palaikymą.

savo tarpe. To dėka ratelis išsilaikęs 25 metus ir tikisi laikytis mažaisiais dar kita tiek.

KVIES SLA SEIMA I CLEVELANDĄ?

Antradienį SLA 14-tos kuopos susirinkime išskeltas sumanymas ateinančią seimą (1952-tais metais) kvieisti į Clevelandą. Kitame susirinkime bus galutinai sprendžiama, ar įgalioti atstovus daryti tokias pastangas.

MINES STEIGIAMOJO SEIMO 30 METŲ SUKAKTĮ

Gegužės 15 dieną sueina lyga 30 metų nuo Lietuvos Steigiamojo Seimo pirmojo posėdžio. Clevelando "Ateities" klubas ši sekmadienį, gegužės 7 d., 11 val. Lietuvių Salėje rengia atitinkamą minėjimą, į kuri kviečia apsilankyti visus lietuvius.

IS BOSTONO

Į Clevelandą persikėlė med. gydytojas Vl. Ramanauskas. Jis yra prieš pusmetį atvykęs iš Europos. Clevelande pradėjo jau dirbti Polyclinic Hospital. Gyd. Vl. Ramanauskas Lietuvoje yra buvęs veiklus visuomenininkas. Vokiečių okupacijos metu dėl lietuviško veikimo buvo Gestapo suimtas ir kalinamas.

A. BANY, BALFO 68 SKYR. PIRMININKAS.

vienai savaitei išvyksta į Niagara Falls ir Rochester, N.Y.

PASKUTINĖS FILMOS

Norwood Bibliotekos skyrius karta šį pavasarį rengia filmų (6405 Superior Ave.) paskutinį rodyimą šeimoms gegužės 9 d., 7:30 val. vak. Bus: "Orchids", "New York Calling", "I am an Alcoholic", "Poulette Grise" ir "Fiddle-D-Dee". Rodoma nemokamai. Suaugusieji gali atsivesti ir vaikus.

SVAROS SAVAITE

Ateinanti savaitė — nuo gegužės 6 iki gegužės 14 dienos — skelbiama svaros savaitė. Miesto vadovybė ragina išvalyti kiemus, perdažyti tvorą ir tt. Gaila, kad nieko negirdėti apie tai, kad būtų geriau sutvarkytas šiukšlių išvežimas ir gatvių valymas...

The CLEVELAND ELECTRIC ILLUMINATING CO.

dalininku susirinkime buvo pra-nešta, kad Clevelande baigiama nauja elektros jėgainė, kurios pajėgumas bus 150,000 kilovatu. Per pirmą šiu metų ketvirtį bendrovė išleido 4 mil. 300 tūkst. dolerių įvairiems įrengimų patobulinimams. Po karo bendrovė yra tokiems reikalingams išleisusi jau 83 milijonus. Bet elektros vartojimui didėjant, bendrovės pelnas irgi didėja.

A. FIORDALISI FURNITURE COMPANY.

drauge su El. Illuminating Co., ši penktadienį 7:30 val. vak. savo krautuvėje, 12160 Superior Ave., rengia CROSLLEY buto įrengimo reikmenų parodą (elektriniai įtaisai). Paroda galima aplankyti nemokamai ir dar net gauti dovanų. Smulkiau žiūrėkit į skelbimą 6-me puslapyje.

HIPPODROME

Nuo trečiadienio, gegužės 10 dienos, rodoma filmas "The Damned Don't Cry" (Prakeiktieji neverkia) — drama apie links-mą, bet beviltišką gyvenimą lošimų ir sukliaivimų alinkumoje.

RKO Keith's 105th

Gegužės 3 - 9 d.d. Walt Disney "Cindarella".

PADEKITE SURASTI!

Zigmantas Jankus, gyv. 8913 Kosciuszko Ave., Cleveland 3, Ohio, — prašo atsiliepti Algirdą Garolį, gim. 1927 m. Kretingos apskr.

Ieškau Onos Endriukaitis, kilusios iš Kubiliškės km., Griškabūdžio v., Šakių apskr. Jos vyro pavardė nežinoma. Atvyko į JAV 1911 - 12 metais.

Zinančiuosius prašau pranešti šiuo adresu: Bronius Matulaitis, 11725 So. Morgan St., Chicago 43, Ill. (Esu jos pusbrolis ir to paties valsčiaus). Prieš karą ji buvo atvykusi Lietuvon pas brolių Joną.

PARDUODAMAS NAMAS

Geros pajamos ir tuoj galima naudotis

1447 East 94th St. — Apačioj nuoma \$65. — Viršuj laisvas. Didelis, 2-ju butu 5 - 5, baigiamas trečias, \$12,800. Atldaras šeštadienį ir sekmadienį nuo 2:00 iki 5:00 p. p.

PARDUODAMAS NAMAS

Laisvas, E. 174th ir L. Sh. Blvd. 3 miegami, vonia viršuj, biblioteka, sal., valg., virtuvė apačioj. Garažai, gaso šildymas, sklypas 50 x 150. Hribar Realty, 14324 St. Clair. GL 1-9545 GL 1-2500

4 asmenų šeima

ieško nedidelio buto. Prašo pranešti telefonu: EN 1-2910 (5 - 7 val. vak.).

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS \$6.- per savaitę. 11710 Angelo St.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudimo-reizurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

(Atkelta iš 6-to pusl.)

Vilimas Elena, Vytautas — Al-legan, Mich.

Žilys Juozas — Saranac Lake, N.Y.

Žylė Feliksas, Marcelė, Romualdas, Kęstutis, Dalė — Cleve-land, Ohio.

CENTRAL ARMORY

Sexton ir Eagle ateinanti antradienį

Grįžęs iš Europos Frank Sexton, AWA čempionas, gins savo titulą gegužės 9 d. prieš Lucky Simanovich. Don Eagle imsis su lordu Bleers. Porinėse imtynėse Dutch Howlett ir Johnny Dumchuk prieš Walter "Sneeze" Achui ir Jack Kennedy. Pradinėse imtynėse Tony Morrelli su Jim Lewis.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raka-dai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Saving Bldg. Telef.: MAIN 1-1773. Rezidencija: PENINSULA 2521

LIETUVIŲ KLUBE

dabar yra įrengtas puikus tele-vizijos priimtuvas. Nariai ir jų svečiai kviečiami apsilankyti ir pasigėrėti.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarnavimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St. Telef.: P.Otomic 1-6899

Nori pagražinti savo namus? Šauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas mūsų specialybė.

Kambarių Popieraviavimas Namų Maliavojimas

16908 Endora Road

Telefonas: KEnmore 1-8794 Cleveland, Ohio

MONCRIEF SILDYMAS
ir **ORO VEDINIMAS**
Statytojui didžiausia vertė dolerių
GAS — OIL — COAL
THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

Naujieta lietuviams moterims!

STYLETTE BEAUTY SALON

Lietuvaitės vedamas grožio salonas
1452 Addison Rd. Kampas Addison ir Wade Park
Telef.: UTah 1-7491

Pusmetinės bangos nuo \$5.50. Šaltas ir karštas šukavimas, plaukų dažymas ir kita grožio priežiūra. Užtikrintas darbas. Atsinešusioms šį skelbimą nuolaida.

Miss Alvina Paulis
Savininkė kosmetologė

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-8709

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
W.M. DEBBS PAINTING CO.
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Darom naujas
AUTO BATTERIES
Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES
Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland
Namų adresas: 7204 Donald Ave.

CLEVELAND, OHIO Artinasi pavasario laikas!

Tai yra naujų sumanymų ir naujo veikimo laikas kiekvienam žmogui, pagerinti jo gyvenimui. Tai geras laikas pradėti taupyti. Taupymas, nors ir po mažą sumą, užtikrina ateitį ir apsaugo nuo rūpesčių. Taupydami gali tapti namo savininku.

Lietuvių Banke santaupos nuosimčiai auga kasdien. Jos čia yra USA valdžios apdraustos per Federal Insurance Corporation.

**THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.**
6712 Superior Ave. HE 1-2498

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamutojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

Nepamirškite, kad:

Gegužės m. 13 d.

Radijo Valandos
įvairenybių vakaras
ir šokiai

Gegužės m. 28 d.

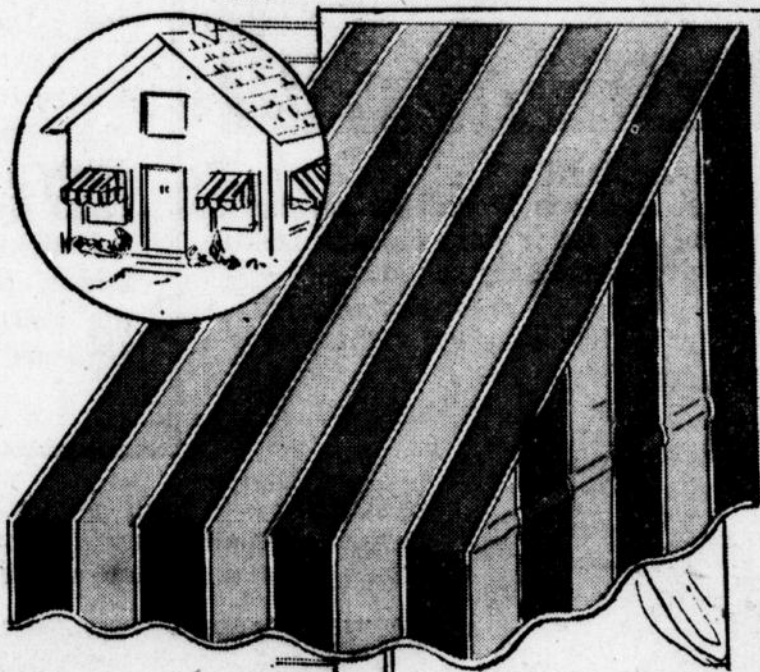
DIRVOS vakaras
"Moterims
Neišsimeluoti" (?)
linksma komedija

Mes duodame ir iškeičiame Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT Vasaros reikmenys

Kad būtų ekstra vėsu,
puikios sunkauso brezentu

**Saulės
užuolaidos**

Šios saulės užuolaidos iš sunkauso brezentu yra dažytomis dryžėmis, todėl stipresnės ir patvaresnės. Jos turi nerūdijančias misingines kilpas, virvę ir kitus reikalingus priedus. Galima gauti oranžinės, žalios ir baltos spalvos; dviejų tonų žaliu su baltu. Šiomis kainomis galite gauti visiem Jūsų langam.

30-COLIŲ
PLOČIO

2.88

36 - colių platumo 3.09
42 - colių platumo 3.49
48 - colių platumo 3.69

Puikios sunkauso brezentu užtraukiamos

Prieangių užuolaidos

5-COLIŲ
PLOČIO

4.79

6 pėdų pločio...5.49 9 pėdų pločio...7.99
7 pėdų pločio...6.49 10 pėdų pločio...8.99
8 pėdų pločio...7.19 12 pėdų pločio...9.99

Padarytos iš puikaus sunkios rūšies brezentu, dažytomis dryžėmis dėl stiprumo. Aprūpinotos nerūdijančiomis pailgomis misinginėmis kilpomis viršuj ir apačioj, su mediniu stiebu apačioj. Puikiai užstoja saulę ir užtikrina privatumą per vasarą. Visos yra 6½ pėdų ilgio.

Galima užsakyti paštu ar telefonu — CHerry 1 - 3000
Basement Drapery Department

Jaunimo Teatras «Rūta»

IŠKILMINGAS ATIDARYMAS

Sekmadienį, gegužės mėn. 7 d., 4:00 val. p. p.
LIETUVIŲ SALĖJE • CLEVELANDE

Vaidinama

ŽIRGONĖ IR GAILĖ

3-jų veiksmų pasaka

DALYVAUJA: geri ir blogi žmonės, miško žvėreliai ir paukšteliai, žiogai ir aitvariukai... Specialiai pagamintos dekoracijos ir kostiumai. Naujas scenos apšvietimas. Vaidina maži, jauni ir suaugę. Bus įdomu ir gražu **VISIEMS!**

Gailę išvežė į mišką. Ji ten sutiko visokių žvėrelių ir paukštelį, ir visi jie Gailėi buvo geri. Štai iš seno medžio drevės išlindo voveraitė ir kalbasi su ja.

VIRŠUJ: Piktoji Gailės pamotė, kuriai niekas nepatinka, ką tik Gailė daro, ir kuri tik savo dukterį Žirgonę tėvui giria, o Gailę peikia ir reikalauja, kad tėvas Gailę kur nors išvežtų ir nebeleistų jai namo sugrįžti.

APACIOJ: Režisierius Petras Maželis ir Jurgis Salasevičius daro šiam vaidinimui dekoracijas (scenarium).

BILIEŲAI:

1 — 5 eilė	suaugusiems \$1.50
	jaunuoliams \$1.00
6 — 9 eilė	suaugusiems \$1.00
	jaunuoliams .65
10 — 16 eilė	suaugusiems .75
	jaunuoliams .50

Jaunuolių bilietais naudojasi ne vyresni kaip 15 metų amžiaus.

Bilietai parduodami
DIRVOS REDAKCIJOJ
Galima ir patariama tuo
jau užsisakyti juos telefonu:

EN 1-4486

kasdien nuo 7:00 val. ryto iki 9:00 val. vakaro.

Bilietus užsisakiusieji turi atsiimti per 24 valandas. Laiku neatšimti bilietai gali būti parduoti kitiems. Sekmadienį nuo 3:00 val. dar bus galima gauti bilietų stovimoms vietoms po 40 c.

Petras Maželis,
"Rūtos" Jaunimo Teatro vadovas ir režisierius, darbo pertraukos metus galvoja — ką ir kaip čia dar reiktų padaryti, kad viskas išeitų tikrai kaip reikia...

STOKITE

į šio teatro rėmėjų eiles!

Keletas asmenų, sužinoję apie Jaunimo Teatro įsikūrimą ir darbo pradžią, suteikė jam dovanų: dovanų spalvotam scenos apšvietimui būtinai reikalingus prožektorius ar tiesiog pinigais prisidėjo prie teatro įtaisų įgijimo.

Kviečiame ir daugiau lietuvių stoti į šio teatro rėmėjų eiles, tai yra, nors keliais doleriais prisidėti prie šio teatro pamatų padėjimo. Atėję į vaidinimą, nebepažinsite Lietuvių Salės scenos. Daugumas įrengimų yra įgyta paties Jaunimo Teatro ir tai yra jo nuosavybė, kad tais įrengimais galėtų pasirodyti ne vien tik tai čia, bet ir kitur.

Padėkite padengti tas išlaidas, padarykite malonumą mūsų jauniems, mažiesiems ir... sau!

APACIOJ: — Kokį snapą turi baisų! — taria Žirgonė, pamačiusi erelį. Ji buvo pikta, ir jai miške nesulyginamai blogiau sekėsi, negu gerajai Gailėi.

Salė bus atidaryta nuo 3:30 val. Lygiai 4:00 val. prasidės teatro atidarymo apeigos. Jose dalyvaus Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas adv. A. A. Olis iš Chicago. Vaidinimui prasidėjus salės durys bus uždarytos ir įeiti bus galima tik pertraukos metu.